

Δ'
ΣΤΗΝ ΙΔΙΑ

Μὴ φέβγης, μιτσό μου, ἀπὸ σιμά μου, μὴ φέβγης.

Τί ἀνάγκη ἔχεις νὰ φύγης ἀπὸ τὸν παππού; Δὲν εἶσαι τάχα μαζί του καλά; Εἶσαι περίφημα. Δὲ βλέπεις πὼς χαίρουν, δὲ βλέπεις πὼς πηδᾷς, πὼς φωνάζεις, πὼς χτυπᾷς τὰ χεράκια σου, ἅμα ἔρχονται δὴ; Στὸ ἐργαστήρι τὸ σοβαρὸ ἐσὺ χύνεσαι σὰν τὸ κουταβάκι ἀπάνω σ' ἓνα πιάτο γάλα. Θὰ πῆ πὼς σου ἀρέσει τοῦ παππού. Ἄρα πρέπει νὰ μείνῃς.

Μὴ φέβγης, μιτσό μου, ἀπὸ σιμά μου, μὴ φέβγης.

Ἐμεῖς παίζουμε, γελοῦμε, τρέχουμε. Μὰ κουβεντιάσουμε κιόλας σὰν τοὺς μεγάλους. Τί παράπονο ἔχεις μὲ τὸν παππού; Ἐμεῖς εἴπαμε πὼς ὅτι θέλεις, ἐγὼ τὸ κάνω· εἴπαμε πὼς καὶ σὺ, ὅτι θέλω τὸ κάνεις. Συφωνία. Ἔτσι τὰ πηγαίνουμε λαμπρά. Καὶ περὶ θελω πὶὸ σπάνια ἐγὼ ἀπὸ σένα, εἶσαι καὶ μ' ἀπὸ κερδεμένη. Ἄλλου μπορεῖ νὰ μὴ βρῆς τέτοιο βραχάτι.

Μὴ φέβγης, μιτσό μου, ἀπὸ σιμά μου, μὴ φέβγης.

Μὴν πὰς ἀξάφνα κι ἀκούσης τὴ μαμά, ποὺ θέλει, λέει, περίπατο νὰ σὲ πάγῃ, ποὺ θέλει μαζί της στὸ ταξίδι νὰ σὲ πάγῃ. Στὸ ταξίδι! Ἄκουε ἐκεῖ; Νᾶρχεται ἡ κόρη μου τώρα, τὸ μικρό μου, νὰ κἀνῃ τὴ μητέρα, νὰ κἀνῃ τὴ κυρία, νὰ προσταζῇ, νὰ ξεχνᾷ πὼς εἶμαι ὁ μπαμπᾶς καὶ θὰ πατήσω πόδι... Ἐσύ, ξέρεις; Γιὰ νὰ μὴν ἔχουμε μπελᾶδες, ἀφοῦ τὸ κάτω κάτω ἡ μάνα τὸ λέει, ἀφοῦ ἐσένα κιόλας σου ἀρέσει νὰ πειράζῃς τὸν παππού, πὲς του· Παππού, θὰ φύγω! Ἐπειτα γύρισε, κοίταξε τὴ μαμά καὶ πὲς της· Δὲν μ' ἀφίνει, μάνα, ὁ παππούς! Μὴ φέβγης, μιτσό μου, ἀπὸ σιμά μου, μὴ φέβγης.

Μὴ φέβγης. Ἐσύ, παιδάκι μου, εἶσαι ἡ ἀνοιχτὴ στὴ μέση τοῦ χειμῶνα· εἶσαι τὸ στερνὸ χαμόγελο τοῦ παππού. Ἐσύ, πουλάκι μου, εἶσαι τὸ φῶς, εἶσαι τὸ μέλλο, εἶσαι ἡ ζωὴ. Καὶ σὰ φέβγεις, θαβῶ πὼς θὰ πεθάνω, σὰ νὰ μὴν ὑπάρχῃ γυροθὲ μου τίποτα, τίποτα πιά.

Ε'

ΕΝΑΣ Η ΔΥΟ;

Ἐνας δὲν εἶμαι. Εἶμαι δύο.

Κ. ΘΕΟΤΟΚΗΣ

ΟΙ ΔΥΟ ΑΓΑΠΕΣ*)

Τώρα ὁ Γιώργης εἶχε τὸ λόγο στὸ στόμα, μὰ δὲν ἐτολμοῦσε νὰ τὸν προσφέρει, μόνο εἶπε, ὕστερα ἀπὸ ὦρα καμπόση·

«Μὴν ἔχεις κανένα παράπονο, ἀφέντη, μαζί μου. Σὺ τὸ πάς: τῆς τέχνης δὲν τῆς μπορῶ: ἀφῆσέ με νὰ ζήσω κατὰ πὼς θέλω. Δουλευτῆς εἶμαι, τὸ βλέπεις, κ' εἶμαι ἀξίος νὰ βγάλω τὸ ψωμί μου· νὰ σὰς δώσω καὶ σὰς καὶ νὰ θρέψω καὶ τὴ φαμελιά μου σὰν παντρεφτῶ.»

«Γιὰ παντρεῖς εἶμαστε ἐφέτος!» εἶπε γελῶντας πειραχτικά ὁ γέροντας εἰς τὴν ἐπιβίβη βλῆπει τὰ πλοῦτη· οἱ ἀγοραστάδες δὲ χωρᾶνε στὸ σπιτί μας· καὶ τὸ κλαρί μας κοντεύει, μὰ τὸ ναί, νὰ τσακιστεῖ ἀπὸ τὴν πολυκαρπία! Ἐξήντα ψωροτάλλαρα θὰ δώσουν γιὰ τὴν εἰκόνα οἱ ἐπιτρόποι τῆς Βαγγελίστρας!»

«Δὲ λογαριάζεις» εἶπε ταπεινὰ καὶ σὰ φοβισμέ-

*) Ἡ ἀρχὴ στὸ 387 φύλλο.

Κ' ἔχω δύο τραπεζάκια, δύο γραφεῖα. Τῆ χωρὶς στημένα κολλητὰ τὸ ἓνα πίσω ἀπὸ τᾶλλο, καὶ ἀπὸ μπροστὰ ἔχει τὴν καρεγλίτσα τοῦ τὸ καθένα· κατακτινίζονται οἱ δύο καρεγλίτσες, βιζαβί.

Κάθουμαι στὴ μιὰ καὶ μελετῶ. Μελετῶ καὶ γράφω. Γράφω ἀπάνω σὲ ἀντικείμενα βαθιά. Τί θαβῆτε; Γλωσσολογίαι. Φυσιολογίαι. Ἱστορίαι. Ἑλληνικά. Βυζαντινά. Ῥωμαϊκά. Ἐπιγραφές. Γραμματικῆς. Παπυρολογίαι. Ἀραβικά. Ἑβραϊκά. Κόστικα. Ῥουσσικά. Ὅτι ἀγαπᾶτε. Καὶ στοιχασμένα γυρο γυρο μου τὰ βιβλία. Βουνοσειρές.

Σηκώνω ἀξάφνα τὸ κεφάλι καὶ στὸ γραφεῖο μου τάντικρυνο, δὲ βλέπω ψυχὴ. Πετιοῦμαι ἀμέσως. Καὶ κάθουμαι ἀντίκρυ μου. Βιβλία τριγύρω μου μὴτ' ἓνα. Χαρτὶ μονάχα, πέννα καὶ καλαμάρι. Τυπωμένο τίποτις ἐδῶ δὲν κοιτάζω. Κοιτάζω τὸ ταβάνι. Ἀπὸ κεῖ κάποτε καταβαίνουνε ὅσα μέσα μου δὲ βρίσκω. Καὶ γράφω. Γράφω γιὰ τὴν ἀνοιχτὴ. Γράφω γιὰ τὸ χυνόπαρο. Γράφω γιὰ τὰ γέρι τὸ γλυκό, γιὰ τὴ γλυκίτερη τὴν ἀγάπη.

Ἐπειτα σηκώνω πάλι τὸ κεφάλι καὶ στὴν ἀδεια τὴν καρεγλίτσα τοῦ ἄλλου τοῦ τραπεζιοῦ, βλέπω σὰ νὰ μοῦ γνέφῃ ὁ δέφτερος ὁ ἑαυτός μου. Νᾶρθῶ! Καὶ νὰ σου πῶ πετιοῦμαι ἀμέσως, νὰ μὴν ἀπομείνῃ παραπονεμένος ὁ φίλος—κ' εἶσι τὴν ἴδια μίρα, τὴν ἴδια πρωινή, χωρὶς νὰ χρειάζεται κανὲν νὰ πάρω τὴν ἀνάσα μου, πηγαίνω ἀπὸ τὸ γραφεῖο τοῦ ποιητῆ τοῦ δασκάλου τὸ γραφεῖο, καὶ ἀπὸ τοῦ δασκάλου τοῦ ποιητῆ.

Ἐνας δὲν εἶμαι. Εἶμαι δύο.

Κι ἕως δὲν ἀλλάξω. Γιατί καὶ στὸ ἓνα καὶ στᾶλλο τραπεζάκι σκαλίζω, σκαλίζω πότε τὴν ἐπιστήμη, πότε τὴ φαντασία, ποὺ θέλει σκαλισμα καὶ ἀφήτῃ, σκαλίζω πότε τὴν ψυχὴ, πότε τὸ νοῦ τοῦ ἀθρώπου, μὰ πάντα καὶ στὰ δύο σκαλίζω τὴ ζωὴ.

30 τοῦ Μάρτη-2 τοῦ Ἀπριλίη 1910.

ΨΥΧΑΡΗΣ

ΓΚΑΙΤΕ

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ Κ. ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΥ

Τυπώθηκε στὴν Τυβίγγη καὶ πουλιέται 2 δραχμῆς στὰ Βιβλιοπωλεῖα Ἐστίας, Μπέκ, Ἐλευθερουδάκη (Ἀθήνα) καὶ Ἐμμ. Σαρηνιάννη (Πόλη).

νος ὁ νέος ἀπὸς τὰ κασσούνια εἶναι γιομάτα γέννημα· καὶ πὼς ἡ μάνα ἔχει στὴν κασσέλα τῆς ἓνα σκαλτσούνι μὲ τᾶλλαρα.»

«Εἶναι δεκάρες κ' ὄχι τᾶλλαρα» εἶπε παραπονετικά ὁ γέρος.

«Φτωχοὶ κατὰ πὼς μιλεῖς δὲν εἶμαστε, δοξαμένος νᾶναι ὁ Θεός» εἶπε ἡ μάνα· εὖ Γιώργης εἶναι εἰκοσιδύο χρονῶ, κ' ἐγὼ ἐγέρασα τώρα. Τὸ παιδί ἔχει δικίον γυναῖκα μὰς χρειάζεται ἐδῶ μέσα, πρέπει νὰ τοῦβρεις μία, ὅποια σὲ φωτίσει ὁ Θεός.»

Ὁ γέροντας ἐγέλασε πάλι κ' ἐκούνησε τὸ κεφάλι ἀμίλητος. Μὰ ὁ Γιώργης ἀνυπομονοῦσε τώρα: «Μάνα» εἶπε ἀτὴ γυναῖκα θὰ τὴν εὔρω ἐγὼ, θὰ πάρω μία ποῦ νὰ μ' ἀρέσει.»

«Τὰ ξέρουμε» εἶπε ἀμέσως ὁ ζωγράφος συμφρόντας τὸ ζαρωμένο μέτωπό του· ἀπροδοτεῖς σὲ δρόμο κακό. Εὐνοηκε δὺο, ποίανθ θὰ διαλέξεις;»

Ὁ Γιώργης ἐκοκκίνησε κ' ἐκατέβασε ντροπαλὸς τὸ βλέφαρο.

«Τί λέει ὁ πατέρας σου» εἶπε ἡ μάνα ἀνήσυχη.

«Ἄκουσε, Γιώργη» εἶπε ὁ γέροντας πάλι «μὴν ἀφήνεις τὴν ἀμαρτία νὰ σὲ κυριέψῃ ἀπὸ τὲς δύο δὲ μ' ἀρέσει καμία, κ' ἡ μία δὲν εἶναι ἐλεύθερη·

Ο ΗΡΩΑΣ

Ἄχι· ὁ Χάρος δὲ σὲ πῆρε.
Σὲ μὴν ὦρα ἐρωτικὴ
Σ' ἀρπαξεν ἐσένα ὁ Ἥλιος...

ΠΑΛΑΜΑΣ

Πέθανε στὸν καιρὸ του
ΝΙΤΣΕ

Στὸ Κρουονέρι· ἔντεκα τοῦ Ἀπριλίη· Κεριακὴ πρωτ' μόλις κατέβηκα ἀπὸ τὸ τραῖνο. Γύριζα ἀπὸ τὸ προσκύνημα τῆς ἡρωϊκῆς πόλης· ἡ ψυχὴ μου πλημμυρισμένη ἀπὸ λογῆς ἐντύπωσης· πανέμορφες ὄλες, γαληνές· μοῦ τίς χάριζε τὸ ἀνοιξιτικὸ γιορτάσι τῆς φύσης καὶ τῆς ἱστορίας ἡ δυνατὴ θύμησι. Εἶχα δεῖ τὸ περασμένο βράδι τὴν λιτανεῖα τῆς Ἐξοδος στὸ Μεσολόγγι κ' εἶχα ἀπὸ τὰ ξημερώματα ρηχτεῖ μ' ἀχορτσικά στὸ γαλάζιο καὶ στὸ πράσινο.

Σταμάτησε τὸ τραῖνο· πήδηξα κάτω· ζήτησα μιὰ φημερίδα Πατριναῖα. Νᾶν τὴ διαβάσω, ὄχι. Νᾶν τὴ δῶ. Ἴσως καὶ ἀπὸ κάποιον προαίτημα. Τὴν ξεδίπλωσα. Ἡ ματιά μου πρωτόπεσε στὴν εἰδησι: Ὁ Περικλῆς Γιαννόπουλος ἔπεσε στὴ θάλασσα τοῦ Σκαρραμαγκᾶ καὶ πνίγηκε.

Πέταξα τὴ φημερίδα καὶ κοίταξα ἐλόγουρά μου. Τόνειρεμένο τὸ βουνο, πὺ τόσες φορές τὸ χάρηκα μὲ τὰ μάτια τῆς ψυχῆς ἀπὸ τὴν Ἀθήνα, ἡ Βαράσθα, ἡλιοπερρυμένη καὶ μεγαλόπρεπη στυλονόντανε μπρὸς στὰ μάτια μου.

Σ' εἶχ' ἀγαπήσει μιὰ φορὰ, Βαράσθα, τῆς Ρούμελης σὰς ὄνειρευομαι, ὡ κορφές, καὶ τοῦ Μοριά ἀκρογᾶλια.

Δὲν τὰ νειρευόμενα· τᾶβλεπα. Δὲν τὰ ποθοῦσα· τὰ χαϊρόμουνα. Ὡ, τὰ βουνα τῆς Ρούμελης, ὦ, ἡ γαλήνια ἡ θάλασσα, ὦ, τὸ ἀγνὸ μαγνᾶδι ποὺ ἀλαφροσκέπαζε τὴν Πάτρα καὶ τᾶλλ' ἀκρογᾶλια τοῦ Μοριά!

Πνίγηκε ὁ Περικλῆς. Τὰ μάτια μου δὲ ἄκρισαν· δὲν ἐνωσα κανέναν πόνο στὴν ψυχὴ. Ἄχι. Τὸ ἐναντίο. Μιὰ γαλήνη ἀπλώθηκε σ' ἀλάκαρο τὸ εἶναι μου—μιὰ γαλήνη φερμένη ἀπὸ τὰ τριγύρω στὴν ψυχὴ μου καὶ μιὰ γαλήνη ποὺ τὴν ἀχιδοσολοῦσε ἡ ψυχὴ μου σὲ ἔλα τὰ γύρω μου. Ἄντὶ πόνο, μιὰ ζούλια γλυκιά ἐνωσα μέσα μου. Καὶ εἶπα:

— Καλότυχος ποὺ μπορεῖ νὰ πεθαίνει· δια θέλει καὶ ἔπος θέλει.

τί θέλεις κ' ἐμπλέξῃς μ' ἐκείνην;»

«Τὴν κοπέλλα θέλω! ἡ ἄλλη μεσιτεύει.»

«Κ' ἐγὼ δὲν ξέρω τίποτα;» τοῦ παρατήρησε σοβαρὸς ὁ πατέρας. «Μοῦ λὲς ψέματα καὶ δὲν κρίζεις καλά· ἀρμενίζεις σὲ θολὰ νερά. Γιὰ τὸ καλὸ ποῦ σοῦ θέλω μὴ ματαπᾶς μ' ἐκείνης.»

«Ἡ κοπέλλα μοῦ ἀρέσει» ἀποκρίθηκε παίρνοντάς θάρρος.

«Δὲ θὰ φέρεις ἐδῶ μέσα τὴν τυχαία, θὰ μ' ἀρέσει κ' ἐμένα ἡ γυναῖκα σου.»

«Ἐχει δικίον» εἶπε ἡ μάνα κουνῶντας στριφτὰ τὸ κεφάλι καὶ στανοντας τὴν μπόλια τῆς «θὰ μὰς ἀρέσει καὶ μὰς! Θέλουμε γυναῖκα νὰ μὰς γεραματίσει, κ' ὄχι γιὰ νὰ μὰς βάλει ἀποκάτου ἀπὸ τὴ γῆς πρὶν τῆς ὥρας. Ἄ δὲ μὴ δὲ σοῦ δίνει τὸ θέλημα!»

«Τί λὲς μάνα» εἶπε ἄσκεπτα ὁ Γιώργης θυμούμενος τοὺς φίλους τοῦ «μὴ τὴν Ἀγγλία ἦταν αὐτοὶ οἱ νόμοι, τώρα κάθε νέος κάνει ὅτι τοῦ καστεῖ.»

«Αὐτὰ σοῦ λὲν οἱ κουμέσιοι στὰργαστήρια» εἶπε ὁ γέροντας ἀνάθοντας «ἔχεις κακὸ στὸ νοῦ σου, μὰ, φυλάξου, θὰ σοῦ ἀρῆσω τὴν κατάρα μου.»

«Ἄχι» εἶπε σκιασμένη ἡ μάνα «μὴν καταρα-

"Άλλοτες, δώ και τρία χρόνια, ένα πρωινό 'Α- πριλιάτικο πάλι, ίσως—ποιός ξέρει!—και με την ίδια μερομηνία, όταν κατέβαινα από τη σοφίτα ενός μεγάλου ξενοδοχείου της 'Αθήνας, ύστερ' από μια κουδέντα πολύωρη, πολύχρωμη και λειτουργική με τον Περικλή—γιατί κείνο το πρωί ο ακριβός μου δέ μιλούσε, λειτουργούσε μέσα στο ναό του 'Ωραίου— όταν κατέβαινα λοιπόν από τη σοφίτα του μεγάλου ξενοδοχείου, θυμάμαι, σιγόλογα :

— Καλότυχος που μπορεί να ζει όπως ξέρει κι όπως θέλει.

Γιατί έτσι ζούσε ο 'Απολλωνιακός φιλόσοφος. Άλλοτε χαρακτηρισμό, πιδ τιτλιασμένο, τούτη τη στιγμή δεν του βρισκω. Ναί, αφού και η μορφή του και η ψυχή του εΐτανε παρεχυμένα φως ήλιακό, ήλιου 'Αττικού αρχίδες—ναί, αφού και η ζωή του και ο θάνατός του εΐτανε ζωή και θάνατος Φιλό- σοφου.

'Ωστόσο, συλλογιέμαι, άλλο επίθετο του στέκε- ται καλύτερα. 'Ηρωας. Μιλώ σε δσους εΐτυχήσανε νάν τονέ γνωρίσουν από κοντά. 'Από πολύ κοντά. Ένας και γώ. Μά και για τους άλλους, ένα δυό χαρακτηριστικά ανέκδοτα από την πλούσια σ' ανέκ- δοτα ζωή του, θά σώνανε νάν τονέ δείξουν ποιός εΐτανε και να δικαιολογήσουν ένα τόσο βαρύ επίθετο. 'Ηρωας. Γιατί έζησε μέσα σ' ένα εΐγενικό ιδανικό, γιατί πάλαιψε μ' όλες τις έναντιότητες της ζωής, δίχως να λασπώσει τη λευκή ψυχή του, δίχως νάν τη λυγίσει και νάν την υποτάξει σε κανενός είδους ανάγκη, δίχως να σταματήσει μπρός σε κανένα έμ- πόδιο, δίχως νάαναγνωρίσει σε καμιά κοινωνική πρό- ληψη το δικαίωμα νάν του ρυθμίσει τη ζωή.

'Αγάπη και θαυμασμός με κρατούσε πάντα σιμά του. 'Ας εΐτανε και οι δρόμοι μας πολλές φορές αντίθετοι. 'Ας σηκώθηκε μερικές φορές και πολέ- μιος άμείλιχτος με το έργο του σΐ έργο το δικό μας. Δέ σημαίνει τίποτα. Τέτοιου είδους πολέμους μακάρι νάχαμε κι άλλους. 'Η ψυχή πολλές φορές ανταγαλλιάζει να μάχεται με τίμιο αντίπαλο, παρΐ νάγαγαλιάζει και να συναγωνίζεται με κίβδηλο έμοιδεάτη.

Λεύτερος, δυνατός κ' εΐγενικός έζησε. Κι όταν είδε πώς ίσως δέ θα μπορούσε να ζήσει πια λεύτε- ρος, δυνατός κ' εΐγενικός. Κι όταν είδε το ιδανικό του να συντριβεται πανού σΐ βράχια της γύρω του

άδιαφορίας. Κι όταν απελπίστηκε πώς μπορούσε να φέρει σε τέλος το έργο του. Κι όταν αντίκρυσε το άδυσώπητο: "ΑΙΤ!—δέν έσκυψε το 'Απολλωνιακό κεφάλι, δέ λύγισε τα στέρεα γόνατα, δέ σωριάστηκε καταγής. "Όχι. Γαλήνιος και ώραιος καθώς πάντα, πήρε το ραβδί του και τράβηξε προς το Θάνατο— με την ίδια ανάλαφρη κι άρχοντικιά περπατησιά που ξεκινούσε για την αγαπημένη του την 'Ακρό- πολιη η που τραβούσε προς το γραφείο μου να μου φέρει το άσωστο θάρρος που πάντα, έχι μόνο η πα- ρουσία του, μΐ και η θύμηση άκόμα της ήρωϊκής ζωής του, μουφερνε και θα μου φέρνει.

Πάτρα, 12.4. 910.

ΙΕΙΟΝΑΣ

ΓΡΑΦΗ ΑΝΕΚΔΟΤΗ ΤΟΥ ΒΗΛΑΡΑ

Πρός το Γιατροφιλόσοφο κυρ Γιώργη Καλαρά από Λάρσα τις 10 Μαρτιού 1815 εις Κόρθο.

Έξοχώτατε !

Πληροφορημένος τες άπερασμένες από τον κυρ Χρηστόδουλο Οικονόμου Ζαχουρήσιο για τις ιδέες σου στην υπόθεση της γλώσσας μας, όπου εΐλοι οι φιλο- γενείς προκομμένοι αγωνίζονται να τη βάλουν σε τάξη, για να καλλιτερέψη και σ' έμα; η σπουδή των γραμμάτων, αποφάσισα και σου φανέρωσα τη γνώμη μου σ' ένα μου γράμμα, όπου σου περιλει- γα κ' ένα τυπωμένο βιβλιόκρούλο μου, όπου το όνομας : Ρωμέϊκη γλώσσα. Του έδωκα τέτοια ό- νομασία, άφορητος όπου το σύγραψ κοινά και σΐη διάλεχτο της πατρίδας μου. 'Υποπέθοντας μ' ο- λον τούτο μη δέν έφτασε σΐα χέρια σου το γράμμα μου με το βιβλίο, έστοχάστηκα χρειαζούμενο να σου γράψω και δέφτερο για να λάβω μΐ ώρα άρ- χήτερα άπόκρισή σου σε όσα σου φανέρωσα, και τα κατασημαδέσω σε τούτο.

'Εγώ, αφέντη, δέν πέτομαι για κάνας μεγάλος φιλόσοφος, μήτε για κάνας προκομμένος 'Ελληνας· μόνη για φιλογενής, όπου δέν παραπαίρνωμι στους συλλογισμούς μου. 'Εσπούδαξα ώστόσο σΐα Σχολιά μας καμπόσους χρόνους, κ' είδα τον καρπό όπου ά- πολαθβαίνου ύστερα από λογής λογίων κόπους κ' έ- δρωτες, όσα παιδιά χάνουν το άνθη της ηλικίας τους μέσα σ' εκείνα για να μάθουν να παπαγαλίζουν κάμποσα λόγια από μΐα γλώσσα, όπου έδω και δυό

χιλιάδες χρόνια όμπρήτερα έκρεναν σε τούτα τα μέρη. Εΐδα πώς χώρια από κάτι σκουριασμένα γραμ- ματικά, κ' ένα δυό από τα σοφά παραμύθια του 'Αριστοτέλη, άλλες ιδέες οι ταλαίπωροι μαθητάδες δέν άποχταίνου. Γκορδωμένοι μ' εΐλον τούτο, άφορ- μής όπου τους όνομάζουν λογιώτατους, και φουσκω- μένοι για πεντέξη λόγια, όπου έχουν στο στόμα σε πάσα τους διμιλία, κ' όπου όσοι τ' άκουν τα θια- μκίνοντα άποτι δέν τ' άπεικάζουν, κατανοούν ό- στερώτερα να φανταχτούν με τα σωστά τους, πώς δλόβολη η 'Αθηνα κατακαίει μέσα στο κεφάλι τους καθώς και του Δία μΐα φορά· μόνη με τη διαφορά, όπου δέν τους ένοχλάει κΐ δέν έχουν χρεία από τΐεκούρη του 'Ηραϊστου.

'Η 'Ιστορία, η Γεωγραφία και όσα άλλα κλω- νάρια της άληθινής φιλοσοφίας στολνοούν το πνέμα και τροχάν το νοΐ, άφΐα για τους λογιώτατους εΐ- ναι άράπικα. 'Εχουν ώστόσο πολυμάθεια να ζοδέ- ψουν εικοσιτέσσερες ώρες σάν κάμη χρεία να φιλονει- κήσουν για ένα δέ η για ένα τε. 'Αφΐη η λυσιά- ρικη σπουδή της γραμματικής, άφΐη η 'Ελληνομα- νία, καταπώς την όνομάζει καλύτερα ο κυρ Κορα- ής, όπου κι αφΐος δέν ήμπόρεσε ως το ύστερο να την άποφύγη, έκατάστησε τους λογιώτατους να πά- ρουν τους ΐσκιους για όράματα· προσπαθούν να φα- νοΐν φορτωμένοι από λόγια με την παντοχή ν' άπο- χτήσουν ιδέες, και γίνουνα μοιχά λεξικά δίχως να ξέρου νάναταμώσουν διά λόγια για να παραστή- σουν μΐα ιδέα του κεφαλιού τους. 'Αν ήζεραν όμ- πρήτερα τη μητρική τους γλώσσα, τη χάνουν κ' έ- κείνη, και κακομουρμουρίζουν το δίλογο, όπου δέ φανερώνει καμιά γλώσσα στον κόσμο. Τέτια είναι η προκοπή των νιάν στα σχολεία μας.

Σε τάφτη τη δυστυχία του γένου βρέθηκν ώς- τόσο και καμπόσοι, όπου θείλησαν να δείξουν πόσο ήταν γελασμένοι όσοι έτραχαν λεχομανώντα; σε τά- φτη τα μονοπάτια μ' έλπιδν να φτάσουν στην κα- τοικία της; αλήθειας. Μόνε άφΐοι οι ίδιοι, όπου προθυμιόντην να φωτίσουν τους άλλους κρατΐντας στο χέρι το θαμπό λυχνάρι της πρόληψης και της φιλαφτίας για φέξ η, έπλκνήθηκν σε καινούρια μο- νοπάτια, όπου αν δέν είναι τόσο κακόστρατα και μακρΐα από τον πλατύ δρόμο, δέν είναι λιγώτερο κοπιαστικά και άναφέλεπτα.

'Αλλοι όπου δδηγιόνταν από τη λαμπρή φέξη του όρθου λόγου, έκαμν τες πρώτες πατησιές στον ίσιο δρόμο. Μόνε τί το όφελος! Κατατρομασμένοι

στεΐς το μονάκριβο παιδί μας. Το λόγο σου ο Θεός τόν άκούει.»

«'Αντίς να μου τρίβεις τα χρώματα» εΐπε πάλι ο γέροντας παραπονεμένος «άντίς να μαθαί- νεις την πατροπαράδοτη τέχνη, κυνηγιέσαι με τα βρωμογύναικα ! Αυτή την άναβροφή σουδωκα ; αυτό είναι το φυσικό σου ;»

'Ο Γιώργης έτσώπαυσε. «'Εχει δίκιο» εΐπε η μάνα. «'Εγώ σου βρισκω γυναίκα» εΐπε ο γέροντας. «'Όχι» άποκρίθηκε με τόλμη «θα πάρω μΐανε που αγαπάω » «Σ' έχουνε και οι δυό στα δίχτυα τους» εΐπε ο γέροντας θυμωμένος.

«Τό χωριό μας εκατάντησε τώρα σάν τα Σό- δομα. 'Αλλά ψηλά τη γούνα σου. Οι γυναίκες δέν είναι στον κόσμο μοναχές τους, έχουν άδέρφια και δικούς που γνοιάζονται για την τιμή τους. Σ' εΐ- δανε· πράξεις κακά και μΐς ντροπιάζεις.»

'Ο Γιώργης έκοκκίνισε. Πώς εΐξερε ο πατέρας όλα του τα μυστικά ; 'Ο γέροντας τον έκοίταζε ξεστασικά και η μάνα άκουε τώρα περιεργη και άνήσυχη. «Τάμαθα όλα» ξανάπε ύστερα από μΐα στιγμή

ο ζωγράφος. «Θέλεις να μου κρουφτείς. Μά δέν πράξεις καλά· γέλας την κοπέλλα για νάχεις την παντρεμένη και να λείι ο κόσμος πώς σε μεσιτεύει.» «'Την παντρεμένη» εΐπε ο νέος κοκκινίζοντας περισσότερο.

«Ναί» τούπε ο πατέρας «άλησμόνητες και μένα και του Θεου τη σΐράτα και τρογουρίζεις με τες γαϊδοΐρες !»

«Για ποιάνε μιλείς» εΐπε με καταβασμένο βλέ- φαρo πολεμώντας να διαφεντευτεί «η Μαρία του Θεόδση φτωχιά είναι μΐ τίμη.»

«'Α δέν ήταν παρΐ κείνη, δέ θάλεγα τίποτα. Μά ως τόσο έχεις αγαπητικιά την άλλη. Δέ θέλω να πΐ τόνομά της· μά θα τάβρεις ζαβά !»

'Ο Γιώργης άναστέναξε άνοπόμονα. «Τΐ πράματα κάνεις ;» τούπε η μάνα άνή- συχη.

«Μήν άκούς» της άπάντησε «ο πατέρας βάνει ύποψίες άδικες.»

Μά η ταρχή του ήταν φανερή. 'Εσηκώθηκε από το τραπέζι, έκαμε καμπόσα βήματα στο σπίτι, έκάθησε παρΐ σΐας στην κρούσα, έξανασηκώθηκε σε μΐα στιγμή, και τέλος έξεκρέμασε από τον τοίχο το ντουφέκι του και έκίνησε προς την πόρτα.

«Στο κυνήγι κοπιαίνεις πάλι» τούπε περιγελα- στικά ο γέροντας.

'Αλλά ο Γιώργης έκαμε πώς δέν άκουσε. Βια- στικά έπετάχτηκε οΐω. Κΐ ο γέροντας, πούχε ως τόσο άποτελειώσει το φτωχό του το γιώμα, έσταυ- ροκοπήθηκε, έσηκώθηκε και κείνος κ' έστρεψε προς τη σκιά για να άνεβει στα κονίσματα του. Μΐα στιγμή όμως έσταθήκε κ' εΐπε της γρηάς που σε μαρμαρωμένη έστεκότου άγνη στον τόπο της :

«Τα βλέπεις, Εΐτυμια ; Το αίμα νερό δέ γίνε- ται· τα που εκάμαν τα άδέρφια σου, τα κάνει και τούτος, πώς θα τελειώσουν αυτές οι ιστορίες ;»

«Ποιά είναι η άλλη ;» έρώτησε η γρηά χαμη- λόφωνα.

«Δέν τη λέω» της άποκρίθηκε· «ο Θεός ως του δώσει φώτιση. 'Ορμήνεύέ τονε.»

Κΐ ο γέρος δέν έπρόσμενε άλλο λόγο· αλλά βαρεία άνέθηκε στην άπάνου κάμαρη, θέλοντας να άποτελειώσει γλίγωρα τον Εΐαγγελισμό της Θεο- τόκος.

Βιαστικά ο Γιώργης, κρατΐντας στον ώμο το

ἀπὸ τῆς αἰώνιας φωνῆς ἐκείνων, ὅπου ἀνεβοκατέβαιναν ἰδροκοπώντας στὰ μονοπάτια, δὲν ξέρω ἀπὸ πᾶς κακὴ τύχη ἀποκόπησαν καὶ πεισοδρόμησαν γιὰ ν' ἀκολουθήσουν τοὺς πρώτους!

Ἡ ἀλήθεια ὡστόσο εἶναι ἀπλή, κι' ὄφρα μὴ μπορεῖ νὰ τῆ γνωρίσῃ καθένας, φτάνει μοναχὰ νὰ μὴ δὲν τοῦ ἀρέγῃ ὁ καθρέφτης ὅπου κρατᾷ στὸ χεῖρ της, κι' ὅπου μὲ τάφτον δείχνει τοῦ καθενὸς τὰ ψεγάδια. Ἐγὼ, ὅπου δὲ μοῦ κακοφάνεται νὰ κυταχτῶ σὲ τάφτον τὸν καθρέφτη γιὰ νὰ γνωρίσω τὰ ψηγάδια μου καὶ νὰ τὰ διορθώσω, ἂν εἶναι τρόπος, σὺν εἶδα ἄλλους ὅπου κινήσαν πρὸς τὴν κατοικία τους καὶ τὸ ματᾶειδαν τόσο παραξενεφτήκα γιὰ παρῆμοιο κάμωμα ἀπὸ ἀθρώπους, ὅπου ἐτύχαινε νὰ τῆ χαλέβουν μὲ τὸ λυχάρι σὺν ὁ Διογένης ἄντα γύρεθε ἄθροπο, ὅπου ἕκαμα καρδιά καὶ ρίχτηκα ὀμπροστά τους γιὰ νὰ δεχτῶ, ἤμουν ἄξιος νὰ τὸ κάμω γιὰ τὴν ὀλίγη μου προκοπή, μόνε εἶχα τὸ δικαίωμα γιὰ τὴν ἀμέτρητη φιλόγενη αἰσθησή μου. Σὲ τάφτο ἐθάρρεψα παράνω ἐξικιτίας τῆς μεγάλης μου φτώχειας ἀπὸ πρόληψη, ὅπου δὲ λείπουν νὰ καλοπιάνουν τὸ νοῦ καὶ τῶν πλὴν προκομμένων καλὰ, ἀχαμνὰ φέρθηκα, ἀφήνω νὰ τ' ἀποφασίσουν ὅσοι ἀγαπᾶν τὴν ἀλήθεια.

Ἐγὼ μεταχειρίζομαι τὸ η γιὰ τὸ τρίτο φωνήεντο τοῦ ἀλφαβήτου μας Α'. γιὰ τὸ ε τὸ ζῆρκα γιὰ τὲς δίφθογγες. Β'. γιὰ τὸ λαὸς ὅπου δὲ μεταχειρίζεται τὴν Ἑλληνικὴ ὀρθογραφία ἀπὸ παρασυνεθᾶει γράφοντας: Γ'. γιὰ τὴν εἰκόνα τοῦ γράψιμου γένεται ὁμορφότερη μὲ τὸ η.

Ἡ Ἐξοχότη σου μεταχειρίζεσαι τὸ ε σὲ ὅλα. Εἶμι ὄτοιμος ν' ἀκολουθήσω τὴ γνώμη σου ἐφ' ἵνα ὅπου μοῦ τὴν ἀποδείξῃς γιὰ σωστότερη. τὸ μερικὸ συμφέρο πρέπει νὰ θυσιάζεται γιὰ τὸ κοινὸ. Δὲ μοῦ κακοφάνεται ν' ἀφήσω τὴν πρώτη μου γνώμη ἄντα νὰ βρῶ καλλήτερον ἀπὸ τ' ἐκείνη. Ἡ πρόληψη κ' ἡ φιλαφτία εἶναι μοναχὰ τόσο ἰσχυρόγνωμες, ὅπου δὲν ἀψήχων κανένα εἶδος στὸν κόσμον γιὰ νὰ ἔχουν τὸ κύρος.

Σὲ τάφτη μου τῆρωμαίτικη γλῶσσος ἐγὼ δὲ φαντάχτηκα νὰ κανονίσω τοῦ κεφαλιού μου τὴν ζωντανή μας γλῶσσα ἀπατῆ τῆς κανονισμένης. Ὁ σκοπός μου εἶταν νὰ παρᾶσῃσω στοὺς φιλογενεῖς, ὅπου ὄρεγονται τὴν καλλιτέρεψή τῆς μάθησης, πὼς ὁ ἀληθινὸς τρόπος νὰ ὠφελήθωμε ἀπὸ τὴ σπουδὴ εἶναι νὰ συγγράφομε καὶ νὰ γράφομε καταπὼς κρένομε καὶ προφέρνομε. Ὅλα τὰ φωτισμένα γένη τῆς Ἑ-

δρώτης, ὅπου ἐκιντύνεψαν στὸ ἴδιο σφάλμα, γράφουν τώρα στὴ γλῶσσα ὅπου κρένουν. Πολλὰ εἶναι τὰ πιχειρήματα, ὅπου οἱ ἐναντίοι σὲ τούτη τὴ γνώμη μᾶς βάνουν ὀμπροστὰ σὺν ἀκαταμάχτητα τειχόκαστρα. Μόνε νὰ εἰπούμε τὴν ἀλήθεια, ὅλα ἀντάμα δὲν κάνουν ἀκέρια νοῦλα. Βολετὸ νὰ μ' ἀποκριθῇ κανεὶς τους πὼς ἔπρεπε ν' ἀποδείξω τὸ λόγο μου, κι' ἄχι νὰ τὸν πετάξω στὴ μέση μὲ τόση ἀποκοτιά, σὺν νὰ εἶταν κάνα γεωμετρικὸ ἀξίωμα, ἔστ' εἶναι. Μόνε ἐγὼ τὸ ξεμυστηρέβομαι τῆς ἐξοχότης σου, ὅπου ξέρεις πολὺ καλλίτερον ἀπὸτέμενα τί ἀξιάζουν. Κι' ἀπὸ σ' εἶνα γράμμα, ὅπου βιάζομαι νὰ τ' ἀποσκολάσω τὸ γληγορότερον, δὲν ἔχω τὸν καιρὸ νὰ ξαπλωθῶ τόσο ἀπὸ κοντέβει νὰ σωθῇ κ' ἡ κόλα, κ' ἐγὼ ἔχω χρεῖα νὰ σοῦ εἰπῶ κάτι ἄλλο ἀκόμα.

Τὸ πρῶτον παράνονον ἐκείνων ὅπου μεταγλωττίζουν, εἶναι ὅπου δὲν ξέρουν σὲ ποῖα διάλεχτο τῆς γλώσσας μας νὰ γράψουν: ἐπειδὴς κι' ὅλες τῆς βρίσκουν λειψές. Δὲν μπορῶ ν' ἀπεικάσω ἂν εἶναι ὅλο τὸ φταίξιμο τῆς γλώσσας μας, ἢ ἔχουν κι' ἀπὸ τοῦ πλιότερο μοιράδι θέλοντας νὰ μεταφέρουν στὴ γλῶσσα τους τῆς χάρες καὶ νοστιμάδες τῶν συγγραφέων, ὅπου μεταγλωττίζουν, ἀπὸ γλῶσσες, ὅπου ἀπὸ αἰῶνες τῆς καλοδουλέβουν καὶ τῆς στολᾶν. Ἐνας μεταχειρίζεται ἕνα ὄφρος, ἄλλος ἄλλο κ' ἔτσι δὲ μονιάζουν ποτὲ σὲ μιὰ γνώμη. Γιὰ νὰ μὴ βρεθῇ λοιπὸν πάτημα νὰ μᾶς κατηγορήσουν γι' ἀσύμφωνους, σὺν καὶ τάφτους, σημάδεψέ μου τὸ γληγορότερον, ἂν βρῆσαις σωστὸν τὸν τρόπο τῆς ὀρθογραφίας μου ἢ ἔχι, γιὰ ν' ἀκολουθήσω τὸν δικό σου.

Ἐπιθύμαγα ἀκόμα, ἀνίσως κ' ἔχεις κάνα βιβλίον γιὰ τὸν τύπο, νὰ μοῦ στείλῃς καμμιά κόλλα ἀπὸ τάφτο νὰ ἰδῶ, καὶ σοῦ τάξω νὰ κάνω τὸ ἴδιο κ' ἐγὼ στὴ Γεωγραφία ὅπου τοιμαζῶ. Δὲν εἶχα ἀπὸ πρῶτον τὴ γνωριμιὰ σου, ὅπου νὰ σὲ συμβουλεύομαι, κι' ἀπὸ νὰ τύπωναν τὴ Ρωμῆικη γλῶσσα.

Καρτερῶ ἀνυπομόνως ἀπόκρισή σου καὶ μένω

Ο ΒΗΛΑΡΑΣ

Σημείωση τοῦ «Νουμά».—Ἡ παραπάνω γραφὴ τοῦ Βηλαρά, ἢ δὲ λαθεύομε, ἀνέκοστη γιὰ τὴν ὥρα, βρῆσκαται στὰ χειρόγραφα τῆς βιβλιοθήκης τῆς Ἐθνολογικῆς ἐταιρίας. Ὅσοι ἔχουνε μὴ πῆ στὴ σημασία τοῦ σημερινοῦ ἀγώνος, θὰ νοιώσουν τίς σημαντικὲς τῆς ἀλήθειες, καὶ θὰ ἰδοῦν πὼς τὸ γλωσσικὸ ζήτημα, δὲν εἶναι πρᾶμα παιζῆς γέλασε, μὰ ὅπως καὶ σήμερον ἔτσι ἔδω κ' ἔκατὸ χρόνια συντάραξε τοὺς ἀληθινὰ σοφοὺς τῆς Ρωμιοσύνης. Καὶ τὸ πῶς περίεργον πὼς εἶ-

Δασκάλοι δὲν ἀλλάξανε μυκλὰ καὶ πιχειρήματα, κατηγορῶντας καὶ τώρα τὸν Ψυχάρη: «πὼς κανονίζει τοῦ κεφαλιού του τὴ ζωντανὴ γλῶσσα, ἀπατῆ τῆς κανονισμένης», καθὼς κατηγοροῦσαν καὶ τὸ μεγάλο του Πρόδρομο. Στὴν παραπάνω γραφὴ δὲ φυλάξαμε τὴν ὀρθογραφία τοῦ Βηλαρά, γιὰ τὴν εὐκολία στὸ διάβασμα.

ΤΟ ΦΕΓΓΑΡΙ ΣΤΗ ΧΑΣΗ ΤΟΥ

Κι' ὅπως μιὰ ἀδύνατη, χλωμὴ γυναίκα ποῦ πεθαίνει ἀπ' τὰ πλανέματα τοῦ νοῦ, ποῦ σβήνει, ὀδηγημένη μέσ' σ' ἀραχνένια βγαίνει γὰς με βῆμα δὲ ἀπ' τὴν κάμαρα παραπατώντας πλάνο, στὴ γῆς τὴ μαύρη τὸ φεγγάρι ὑψώθη ἀπάνω ἄσπρη, ἄμορφη μιὰ μάζα.

(Μετᾶφραση Μελικέρτη)

ΣΕΛΛΕΥ

Ἡ ΤΕΧΝΗ ΜΟΥ Κ' ΟΙ ΠΟΘΟΙ ΜΟΥ

(ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ)

ΕΝΑΣ ΕΛΛΗΝΑΣ— ΜΟΥΣΙΚΟΣ ΣΤΗ ΒΙΕΝΝΑ (ΕΒΡΥΣΤΕΝΗΣ ΓΚΥΖΑΣ)

Ecce homo

Πέντε μέρες ποῦ πρωτόφτασα στὴ Βιέννα· κάποιος καλὸς μου φίλος ἀπὸ τὴν Πόλη μούχε δώσει ἕνα γράμμα γιὰ τὸν Ἐβρουστίνη Γκούζα ποῦ τὸν ἤξερε ἀπὸ παιδί.

Ἐβρουστίνης Γκούζας! πρῶτον φλάουτο στὴν ὄπερα τῆς Βιέννας! Ἀκόμα θυμᾶμαι τὴ μαγεὶς ποῦ εἶχανε γιὰ μένα τὰ λόγια «πρῶτον φλάουτο στὴν ὄπερα τῆς Βιέννας»· ὀνταζόμουνα τὸν ἄθροπο ποῦ εἶχε τὴν ἐφτυχία καὶ τὴν τιμὴ νὰ λέγεται «πρῶτον φλάουτο τῆς ὄπερας τῆς Βιέννας», σὺν κατὶ ἀφανταστο κ' ὑπεράθροπο ὄντο, σὺν κάποιον Ὀρφέα ποῦ ὁ κόσμος τὸν εἰδεχνε μὲ τὸ δάχτυλο στοὺς δρόμους, στὰ θέατρα καὶ στὰ κοντέρτα:

— Ἀφτὸς εἶναι τὸ πρῶτον φλάουτο τῆς ὄπερας, ὁ Ἐβρουστίνης Γκούζας, ὁ Ἑλληνας.

Μὲ τέτοιες ἰδέες, κάποικα δειλία κι' ἀνέκφραστη

ντουφέκι, ἐβγήκε τρέχοντας ἀπὸ τὸν κήπο, ποῦ ροβολητὸς ἐκατέβαινε τὸ πλάι τῆς ράχης, ἐσταματήσε μιὰ στιγμὴ ἀναποφασιστος, καὶ ἐκοίταξε ὀλόγυρα τὸν μ' ἕνα βαθὺν ἀνασασμό, σὺν νᾶχε τώρα ἐλευθερωθεὶ ἀπὸ βαλοῦ ἐνειροπλακώμα. Τώρα ἀγγικίσταν ἐλευτέρος. Ἐμπροστὰ του σὲ μιὰ λακκίκα, πὺν ἀπλονόταν στενὴ ἀνάμεσα στὴ ράχη τοῦ χωριοῦ καὶ στὴν ἀπέναντι, τὰ ὄψιμα ποτιστικὰ γεννήματα ἐσάλευαν τὰ πλατεῖα τους φύλλα, χλωρὰ ἀκόμα καὶ πανώρηα. Σάγγαντα οἱ ράχες ἀργυροπράσινες ἀπὸ τῆς ἰλιῆς, ποῦ τῆς ἐσκέπαζαν, λουσιμένες στὸ μεσημεριάτικον ἥλιον ἐφαίνονταν ἀπὸ μακρὰ σιγαλὲς καὶ ἀκίνητες σὲ νὰ τὸν ἐκκλούσαν. Χωρὶς νὰ τὸ στοχαστεῖ ἔφριξε τὸ ντουφέκι του στὸν ἄλλο νόμον καὶ ἀκολούθησε ἕνα γνωρισμένο του μονοπάτι, ποῦ περνώντα πρῶτον κοδιλλωτὸ στὸ πλάι τῆς ράχης τοῦ χωριοῦ κ' ἴσιν ἀπέκει ἀνάμεσα στὰ χλωρὰ γεννήματα καὶ σὲ κληνοχώραρον τὸν ἐβγαλε στὸ ριζὸ τῆς ἀπέναντι ράχης, κ' ἐμπῆκε μέσα στὸν ἐλαιώνα.

Ἀργοπῶρησε τὸ βῆμα του, ἔφερε τὸ ντουφέκι δίπλα μπρὸς στὸ στήθος, κοκτώντας το μὲ τὰ δύο του χέρια, κ' ὅλο προχωρῶντας ἐκοίταξε τρογύρω τᾶψήλου. Ἐξέταζε ἀνάμεσα στὰ φύλλα τῶν δεντρων, μὴ πὼς ξαγαντούσε κανένα πουλί, κ' ἀνέβαινε

τὸ ρόβολο πηχίνοντας ἀπὸ ἐλῆα σ' ἐλῆα, κ' ὡς τόσο ὁ νοῦς του ἐδούλευε:

«Ὁ πατέρας ἦταν θυμωμένος, κ' εἶχε δικη. Εἶχε δικη, μὰ εἶχε ἀδικη. Τὸν ἤθελε ζωγράφον κ' ὁ Θεὸς δὲν τὸν εἶχε προκίσει μὲ τὴ χάρη ποῦχε χαρίσει σ' ὅλο του τὸ σῶ. Λοιπὸν τί ἔπραξε ὁ ἴδιος; Ὡστε σ' αὐτό, ὁ πατέρας του ἦταν σ' ἀδικη. Γιὰ τὴν κ' ὅλας δὲν ἦταν καμωμένος γιὰ ζωγράφον, κ' ἂν τὸν ἐπειράζε τῶν χρωμάτων ἢ μουσικῆς, κ' ἂν δὲ βροτούσε πάντα κλεισμένος στὸ σπίτι μὲ τὴ χρωματότοβλα καὶ μὲ τὰ πινέλλα στὰ χέρια, ἂν ἤξερε πὼς καλὸς δὲν ἦταν νὰ ξεχωρίσει τὰ διάφορα τὰ χρώματα (τὰ κόκκινα, τὰ πράσινα, τὰ γαλάζια, τὰ κίτρινα καὶ ξέρω γὰρ πόσα ἄλλα) δὲν ἦταν τάχα προτιμώτερον νὰ παραδοθῆι στὴ δουλειὰ ποῦ τοῦ ταίριαζε, στὸν πόλεμον μὲ τὴ γῆς ποῦ τὴν ἐσκόλαβον καὶ ποῦ τὴν ἀγαπούσε;»

Μὰ ἀπὸ τοὺς στοχασμούς του τὸν ἐτράβηξε τὸ τσοῦρισμα ἐνοῦ πουλιοῦ ποῦ ἐκράζε δειλὰ ἀπάνου σ' ἕνα δέντρο ἀπὸ τὴ δεξιὰ μεριά. Ἐγύρισε μὲ πρόφύλαξή κατὰ τὸ κελᾶδημα. Κ' ἐξέταζε προσεχτικὰ μὲ τὸ βλέμμα ἀνάμεσα στὰ φύλλα γιὰ νὰ ἰδεῖ ποῦ τὸ πουλί ἐκρυβόταν, καὶ γὰρ γὰρ, σιγὰ σιγὰ, μὲ τὸ κεφάλι καὶ μὲ τὸ μισὸ στήθος πρὸς τὰ ἀπάνου

καὶ μὲ λυγισμένα τὰ γόνατα, ἐτρογύρισε τὸ δέντρο. Τὸ πουλί ἐτσούριζε πάλι πάνου ἀπὸ τὸ κεφάλι του· κ' ὁ Γιώργης ἔκαμε ἀνάλαφα ἕνα πάτημα πρὸς τὰ ὀπίσω· εἶδε φύλλα νὰ σαλεύουν· κ' ἰσταμάτησε κρατώντας καὶ τὴν πνοή του. Τὸ πουλί ἰταίμποισε τὰ πράσινα σπειρὰ τῆς ἐλῆας· κ' ὁ Γιώργης εἶδε τώρα τὸ μικρὸ του κεφάλι. Ἐκαμε νὰ σηκώσει τὸ λυκο· μὰ τὸ πετούμενο ἄκουσε τὸν κρότον ἐνόησε τὸν ὄχτρο κ' ἀπέταξε τσορίζοντας, ἀνεβαίνοντας πρῶτον ψηλά, καὶ χαμηλώνοντας ἀπέκει κλημυλωτὰ σ' ἕνα ἄλλο δέντρο τῆς ἰδικῆς ράχης πρὸς τὸν ἀνήφορον.

«Ἄχ, εἶπε μὲ τὸ νοῦ του σουφρόνοντας τὸ μέτωπον καὶ κακοφανεμένος ἀκκὸ χερικὸ τὰ πουλιὰ εἶνε ἐρέτος πλὴν πονηρὰ. Καὶ πὼς νὰ μὴν εἶνε; Καὶ τὰ παιδιὰ τοῦ στολίου, βυζανταροῦδια ἀκόμα, ἔχουν τώρα σκεπέτο στὸ χωριὸ μας.»

Κ' ἔτσι λέγοντας ἀνέβαινε τώρα πάλι τὸ ρόβολο πρὸς τὸ μέρος ὅπου εἶχε πετάξει ἢ κίχλα μὲ κρουφὴ ἔλπιδα νὰ τὴν ξαναἰδεῖ καὶ νάτῃνε βαρέσει. Κι' ὅλο ἀνεβαίνοντας, πάλι ὁ νοῦς του, ποῦ σήμερον δὲν ἤθελε νὰ συλλογιστεῖ τὸ κυνήγι μονάχα, ἐπετοῦσε ἀπὸ σκέψη σὲ σκέψη θυμίζοντας τοῦ τὰ περιστατικὰ ποῦ τὸν ἀνησυχούσαν.

συγκλίση, ανέβαινα τ' άνηφοράκι της Γιουχανστράους γκάσσε, που καθόντανε ο Γκούζας, πέντε μέρες που πρωτόφτασα στη Βιέννα.

Τό σπίτι του τό φανταζόμουνα ένα παλικάκι, κάτι σαν κλουβί και σα μουσεϊό άντάμα. Λίγο μουκοψε τή φόρα σα βρέθηκα μπροστά σέ μιά νοικιοκαζέρνα, τίς συνειθισμένες της Βιέννας παρηγορήθηκα όμως μέ τή σκέψη πως τό καλύτερο διαμέρισμα θά είτανε, βέβαια, για τό πρώτο φλάουτο της όπερας της Βιέννας.

— 'Η φαμίλια Γκούζα; κάνει ο περιτέρης, στο τέταρτο πάτωμα, παρακαλώ.

Μέ ξυνησμένα μουτρα κάπως, άρχισα νάνεβαίνω τ' άτέλειωτα σκαλιά της νοικιοκαζέρνας...

— 'Ο άντρας μου, κραινεί μου ή γυναίκα του που μέ πρωτοδέχτηκε, δίνει τώρα ένα μάθημα στην πλαϊνή τήν κάμαρα και σάς παρακαλώ νά περιμένετε ως που νά τελειώση.

Σα νά μου παραξενοφάνηκε, ο Γκούζας, ο μεγάλος Γκούζας, νά έχη ανάγκη νά δίνη μαθήματα τή στιγμή που θά του άκουσε νά γλυκοκελαδά με τό φλάουτό του για νά κερδίξη έσα του χρειαζόντανε και μέ τό παραπάνω τ' άτέλειωτα σκαλοπάτια όμως μουχανε κάπως κόψει τή φαντασία κ' έτσι κάθισα ήσυχος και περίμενα.

Πώς τή θυμάμαι τήν ώρα εκείνη! 'Από τήν πλαϊνή τήν κάμαρα, ξεψυχησμένοι κι άναιμικοί άκούγόντουσαν οι τένοι του φλάουτου, σαν άγκομαχητό άρρωστης γυνίκιας; κάπου κάπου όμως, φκίνεται, ο δάσκαλος έπιανε τό φλάουτο κάτι νά δείξη στο μαθητή και θαρρούσε πως τό σπίτι όλαίκαίρο έβωδίαζε από τόνο κι από μελωδία κ' ύστερις πάλι τό ξεψυχημένο, τό άχρωμο εκείνο τό άγκομαχητό του μαθητή. Κ' έγω άκουγα, περίμενα και σεργιάνιζα στη σαλούλα που βρισκόμουνα.

Στά ντουβάρια τέσσερα πέντε στεφάνια μαρμμένα ή τεχνητά και κορδέλλες στεφανιώνε. Όλα ή σκεδόν όλα μ' έλληνικές έπιγραφές: «Τω καλλιτέχνη», «Τω Έλληνι καλλιτέχνη», «Τω έξόχω πλαγιαλιστή» κι άλλα τέτοια. Ένας καναπές, δυό τρείς καρέκλες, ένα τραπέζακι μέ λιγοστά βιβλία, δυό Έλληνικά, τίν «'Ιουλιανό τόν παραδάτη» του κ. Κλέωνα Ραγκασή και μιά συλλογή τραγοιδάκια του Κόκκου μέ ιδιόχηρη άφιέρωση του στον Γκούζα.

Κι άνοιξε ή πόρτα κι όμπρός μου ο Γκούζας. Τι νά πρωτοπώ έδώ; Για τήν κλοσύνη τή χυμένη σ'

όλη του τήν κορμοστασιά και στην καθάρια Ρωμαϊκή φυσιογνωμία του ή για τήν προθυμία και τήν έβγένεια που έδειξε στο παιδαρέλι που έρχόντανε άγνωρο κι άδόκητο νά του γυρέψη πληροφορίες και τή σοφή του γνώμη για τίς μουσικές σπουδές του;

— Μά παιδί μου, μου λέει, άφτό δέ γίνεται, νά σπουδάσης σύνθεση και πιάνο και τά δυό κύριο μάθημα; δυό τρείς τό καταφέρνουνε κι αυτοί μόνο Γερμανοί που από μωρά παιδιά παίζουνε μέ τους ήχου. κοίταξε νά σπουδάσης όσο μπορείς καλύτερα πιάνο που μέ δάφτο θά βγάλης τό ψωμί σου μιά μέρα; συνθέτες έχ' ή Γερμανία κ' ή Έβρώπη ένα σωρό και δέν τους χρειάζονται και δέν προσέχουνε παρά στους πρώτους τών πρώτων.

Όσο δειλός κι άβέβαιος κι άν είμουνα τότες, τόλμησα νά περτηρήσω πως σκοπός μου δέν είτανε νάφξήσω κατά ένα τους Γερμανούς συνθέτες, παρά νά γίνω ένας, έστώντας και κουτσός στραβός, Έλληνας συνθέτης.

— Καί τί πά νά πη. Έλληνας συνθέτης; μου κάνει ζωηρά κάπως: όσο είμ' έγω Έλληνας έχτελεστής ή ο Σαμάρας Έλληνας συνθέτης, άλλο τόσο θά γίνης κ' έσύ Έλληνας συνθέτης, άν ύποθέσουμε πως έχεις κάποιο ταλέντο; μή κ' έχουμε στην Έλλάδα Έλληνική μουσική ή μή και τόν κόφτει κενένα κεί κάτου για μουσική και τά παρόμοια; Έχουμε 'Ωδειό γιατί κι άφτό άνήκει στο bon ton ενός κράτους που θέλει νά περάτη για πολιτισμένο; ο Ρωμιός ή δέν καταλαβαίνει έπό τέχνη και τότες τήν πλερώνει σα νά πλέρωνε χαλβό στο μπακάλικο, ή κάτι καταλαβαίνει και τότες έννοεί όχι μόνο νά μήν πλερώση παρά νά του κάνης και χίλιους τεμενάδες που σου κάνει τήν τιμή νά σ' άκούση.

Και μου δηγόντανε πως από τά πολλά κοντάρτα που έδωκε σέ Ρωμισούνη, τό μόνο που είχε τό αίστημα πως τό κοινό παρκαλουθά μ' άληθινό διαφέρο τή μουσική του, είτονα ένα κοντάρτο στην Κέρκυρα ή σάλα γεμάτη, τίγκα; πουληθήκανε όμως μπιλιέτα όλα όλα καμά δεκαριά; τάποδέλοιπα τσαμπατζήδες που μέ τό ζόρι και μέ τό καλό τρυπώσανε στη σάλα.

Άφτά μαζί μέ τίς καλές του συμβουλές εκείνη τήν ήμέρα έπειτα έτυχε νά καθήσω στον πλαϊνό δρόμο της Γιουχανστράους γκάσσε, τή Σέμσεργκάσσε, κ' έτσι βλεπόμαστε πολύ συχνά κ' είχα τήν έφκαιρία νά ώφεληθώ άπειρα κι από τά καλά του τά λόγια κι από τή μουσική του σοφία; μά είχα

και τή θλιβερή έφκαιρία νά γνωρίσω από κοντά τό μέγεθος της δυστυχίας, ήθικης και ύλικης, που περικύκλωνε τόν άτυχο τεχνίτη.

Πολλές φορές έπασα τό κεφάλι μα ποτίς δέ μπόρεσα νά ζηγήσω τάζήγητα.

Για νά μένη ένας τεχνίτης στην ξενιτιά μέ όλόκληρη άπάρνηση του έθνισμου του, τή στιγμή μάλιστα που ή πατρίδα του έχη και παραέχει τήν ανάγκη του, δυό αίτίες μπορεί νά μας ξεδιαλύνουνε τά ψυχολογικά του; ή άπολαβές ύλικές τέτοιες που νά τόν κάνουνε νά ξεχνά και πατρίδα κ' έθνισμό, ή καλλιτεχνικές άπόλαψες τέτοιες που νά τόν βστούνε δεμένο στην ξενιτιά μέ τά μάγια τους; τό πρώτο σίγουρα που δέ σέ βαπτούσε στην ξενιτιά τή σκληρή, άμοιρε τεχνίτη, μά μήτε και τό δέφτερο. Γιατί βέβαια καλλιτεχνική άπόλαψη δέν είτανε ο μαθητής εκείνος μέ τόν ώχρό τόν άποκαμένο τόν τόνο που σου πλέρωνε τό μάθημα ένα φιορίνι και είκοσι, ούτε τό πριγκηπόπουλο μέ τά βλαμένα φλεμάνια που τό διατάξανε οι γιατροί νά παίζη φλάουτο, γυμναστική για τό στήθος του, μά ούτε και ή συμμετοχή σου στην έπερα της Βιέννας σου χάριζε καλλιτεχνική άπόλαψη πιά, ύστερις από τίς άμέτρητες φορές που έπαιζες όλες τίς όπερες του όπερολόγιου και συλλογίσουνα μέ φρίκη τή βροχιδιά που θά έπαιζες στη Βαλκύρια ή στους Μαστροτραγουδιστάδες της Νορεμπέργας και κοίταξες πότε ή δέφτερη πράξη νά τελειώση που θάρχόντανε ο άντικαταστάτης σου, νά σύγης βιαστικά βιαστικά για τό σπίτι σου που σέ περιμένανε σωρός οι λογαριασμοί, κάποτε κ' οι μικροκακογλωτισίες κ' οι μικρογρίνες.

Τήν καλλιτεχνική σου άπόλαψη τήν έβρισκες μόνο, πόσο σπάνια όμως κι άφτό, στην κερμαρούλα σου τή στιγμή που έπιανες τό φλάουτο στο χέρι και γέμιζες όλη τή νοικιοκαζέρνα μέ τήν έβωδία του τόνου σου και τόν πλούτο της μελωδίας σου κι άξαφνα ξεψυχούσε στο παράπονο σα λάλημα και σα σκοπός φλογέρας και πάλι άρχιζες κάτι που είταν σαν πουλιού κελάιδημα, σα φύλλον άντραχιλία, κάτι σαν άραχνούφαντη ναντιέλλα, σα νεράιδωνε χορός και ζωτικών τραγούδι... Και γυρνούσε πάλι στο πρώτο τό παράπονο που είτανε σα λάλημα και σα σκοπός φλογέρας κ' έγέμιζε ή νοικιοκαζέρνα μέ τήν έβωδία του τόνου σου και τόν πλούτο της μελωδίας σου.

Μά είτανε τόσο σπάνιες άφτές οι στιγμές!

«'Η μάνα γεράζει» έλεγε και δουλειές είχε πολλές, στο σπίτι χρειάζονται βέβαια μιά γυναίκα. Μά γιατίκα μου χρειάζεται κ' έμένα έσως άκόμα περισσότερο... Μέ πολιτική, μ' όμορφους τρόπους ο πατέρας θά μ' άφινε νά πάω όπιανε θέλω και στο χωριό είναι τίσες κοπέλλες, και τώρα μου φαίνονται όμορφες όλες, θά μπορούσα νά διαλέξω... Μά δέν έδιάλεξα;»

«Ποιάνε;» τόν έρώτησε μιά φωνή θαθεία στα σπλάχνα του. Μή δέν είναι άλήθεια ό,τι λέει ο πατέρας; γελας τήν κορασιά για νάχης άγαπητικιά τήν άλλη!»

«Τή Μαρία έδιάλεξα» άπολογήθηκε ο στοχασμός του «ή γιατί είναι φτωχιά θά τήν άπαρτήσω άλήθεια και θά ζηλέψω άλλοδ που νάχης Μαρία, λέω, έδιάλεξα, τή Μαρία μοναχά, και μάγαπάει κι' αυτή, τό ξέρω, και τήν άγαπη μες τήν ξέρουν κι' άλλοι.»

«Και τήν παντρεμένη» το ύπε ή φωνή στα σπλάχνα του «τι θά τήν κάμεις;»

«Μ' αυτήνε, κι' άν ξεφάντων» άποκρίθηκε μέ άπόφαση «θα τήνε λησμονήσω! Τι θέλω νά κοιτάζω ξένες που δικές μου τέλεια ποτέ δέ θά

γίνουν.»

Κ' έπειτα από μιά στιγμή, άφού έσκέφτηκε πάλι τό κυνήγι του και τά πονηρά τά πετούμενα είπε μέ τό νεύ του.

«'Εδώ κάπου θάνε ή Μαρία, μου τό ύπε έψές πως θά μέ προσμένει έδώ μέ τά ζα της...»

«Μά θάνε έδώ και ή άλλη» το ύπαν τά σπλάχνα του, χωρίς νά τό θέλει αυτή τώρα ει ε όλουθε όπου βρίσκεται ή Μαρία...»

«Κι' άν είναι» άπάντησε «θα τήνε ξεμπουρίσω μιά φορά για πάντα, δέ θά τήν τηράζω πλιά.»

«Γιατί» τόν έρώτησε πάλι ή θαθεία φωνή «είνε όμορφη, είναι εύκολη, θέλει κι' ό σ' άρέσει τήν κοιμάσαι κι' άπόψε. Δέν έχη παρά αυτό στο νεύ της.»

«'Οχι!» άποκρίθηκαν τά χείλη του «ό άμαρτωλός στοχασμός θς μένει» γιατί νά ρέπει ή ψυχή μου πάντα στο κακό; 'Η Μαρία θά γίνει γυναίκα μου...»

«Και τί μ'οποδίζει» τόν άντίσκοψε πάλι ή φωνή «νά φίλξς τή μιά και νά πάρεις τήν άλλην άπέκει.»

«'Αχ» έκαμε βράθυμος «ή νύκτη είναι άψία και κακό συμβουλάτορας...»

'Αλλά καθώς ο νεύς του έσυλλογιότου το ύτα

τά λόγια, άκουσε πάλι του πουλιού τό κελάιδημα άνάμεσα στα κλαδιά και στα φύλλα της έληνης, που από κάτου της έδιάβαινε. Έκοίταξε προσεχτικά στο δέντρο σηκώνοντας δίχως κρότο του ντουφεκιού τό λύκο και τό πουλί τώρα δέν έφυγε, γιατί κυριεμένο από τήν πείνα άήσυχος και βιαστικά έτοιμπος τά σπειριά της έληνης, ταραζόντας τό κλαδί, κοιτάζοντας δεξιά κι' άριστερά. Ο Γιώργης τό σημάδεψε και σέ μιά στιγμή άκούστηκε της ντουφεκιές ο βρόντος. Τό πουλί έπεσε κυλώντας στον άέρκ μπροστά στα πόδια του Γιώργη, κατά γής τσαυρίζοντας από τόν πόνο και σπασταρώντας. Ο κυνηγός άδιάφορος για τόν πόνο του πετούμενου έσκυψε άκκουμπώντας στο ντουφεκι του, τ' άδραξε μέ τόν χέρι, και στραγγυλλίζοντας τού τό λαιμό μέ τά δυό του τά δάχτυλα τώχωσε στην τσέπη του. Χωρίς νά θέλει έκούταξε τσούρου του.

Όχι μακριά πρós τόν άνήφορο, τά βράχια έσάλευαν άνακτωμένα, άρνιά που ήταν δεμένα άποκάτου από μίαν ίληή είχαν σιαχτεί τή τσουφεκιά και ξαφνισμένα έτρεχαν άλωνιστά γύρω στο δέμα τους.

«Μπα» έκαμε ο Γιώργης ενώ έξαναγιόμιζε τό ντουφεκι «κάπου έδώ σιμά θά είναι.» Κι' όλο στοι-

τόσθ δυσκολοῦβρετες ! Ὁ καιρός του γέμιζε με τὸν ἀτέλειωτο, τὸν ἀλύπητο πόλεμο τῆς ζωῆς καὶ τοῦ καθημερινῷ ψωμιοῦ, τοὺς σωροὺς λογαριασμοῦ, τίς μικροκακογλωσσισιές καὶ τίς μικρογρίνιες.

Πολλές φορές συζητούσαμε γι' ἀφτὰ τὰ πράματα, μὰ ποτὲς δὲ συμφωνούσαμε. Μόνον σὲ κάτι, ὅσο μικρὸς κι ἀσήμαντος κι ἄς εἴμουν, ἓνα παιδάρελι φαντασμένο κι ἀμελέτητο, κατόρθωσα, δὲν ξέρω πῶς, νὰ τοῦ ὑποβάλλω τὴν ἰδέα μου : νὰ κατεβῆ ἀκόμα μιὰ φορά κάπου σὲ Ρωμιόσυνη, νὰ ἐκναδῶσθαι τουλάχιστο κοντσίρτο, ποὺ δὲν ξέρω πόσα χρόνια εἶχε νὰ δῶσθαι. Ἡ Ἀθήνα τοῦπεφτε κάπως μακριά, γιὰ δάφτο τὰποφάσισε νὰ τραβῆξῃ γιὰ τὴν Πόλην κ' ἔτσι τὸ Μάρτη τῆς πρώτης μου ἐκείνης σχολικῆς χρονιᾶς (1902) κατέβηκε κ' ἔδωκε δὺ κοντσίρτα στὴν Πόλην.—Τὰ τελεφεταία του !—

Σὰν ἐγύρισε πίσω ἔφερε μαζί με λιγοστὲς λιγοστὲς λίρες καὶ δὺ φασάκια τούρικα, τὴν ἀνάμνηση ἑνὸς παλιῷ του νεανικοῦ ἔρωτα σὲ μιὰ Ἑλληνίδα ἡθοποιὸ ποὺ τὴν ἐκνατάρωσσε στὴν Πόλην. Ὑστερὶς ἀπὸ κανένα μῆνα ποὺ γύρισε στὴ Βιέννα ἔλαβε τὴ φωτογραφία τῆς σὰν πέθανε, βρήκανε τὴ φωτογραφία στὰ χαρτιά του με προσοχὴ φυλακμένη. Κ' ἔτσι ἂν ἡ Πόλη δὲν κατόρθωσσε νὰ ξαναζεστάνῃ τὸ Ρωμαϊκὸ του αἷμα, κάποι' ἀχτίδα τοῦ Ἑλληνικοῦ ἡλίου μπῆκε στὴν καρδιά του με τὴ μακρυσμένη ἐκείνη καὶ θαμπὴ ἀνάμνηση τῆς παλιᾶς του ἀγάπης.

Κ' εἶτανε ἀφτὸ τὸ τελεφεταῖο του κατέβασμα, ὕστερὶς ἀπὸ χρόνια, σὲ Ρωμιόσυνη.

Τοῦ Ἀθ Γιωργιῷ παρουσιάστηκε γιὰ τελεφεταῖα φορά (ἐξόνε βέβαια τίς βραδειᾶς τῆς ὄπερας) καὶ σὲ Ρωμιούς καὶ σὲ δημόσιον εἶτανε τότες κάποιος φοιτητικὸς Ἑλληνικὸς σάλλογος στὴ Βιέννα καὶ κάλεσε τοὺς Ρωμιούς σὲ μουτικὴ βραδειᾶ καὶ γιόμα γιὰ τοῦ Βασιλιᾶ τῆνομα.

Κ' ἔπαιξε ὁ Γκούζας μὰ πῶς ἐπαίξε ! Θυμάμαι πῶς δὺ γραμμὲς πρὶν τὸ τέλος ἑνὸς κομματιοῦ ἔκοψα τὴ συνοδεία, γιὰτ' εἶχα τὸ αἶσθημα πῶς εἶναι βεβήλωσθαι νὰκούγονται οἱ δικοί μου ἀστενικοὶ τόνοι δίπλα στοὺς δικούς του, τί ἐμένα ἔλαχε ἡ τιμὴ ἐκεῖνο τὸ βράδι νὰ τόνε συνοδέψω.

Εἶχα παίξει στὴν ἴδια τὴ βραδειᾶ καὶ κάττι κουτσότραβο δικό μου καὶ μοῦ ἔλεγε μ' ἓνα χαμόγελο μισὸ εἰρωνικό καὶ μισὸ ἀδερφικό : « Παιὸς ξέρει, μπρέ Μανόλη, ἂν ὕστερὶς ἀπὸ κάμποσα χρόνια δὲ

θάζοντας με τὴ βέργα τὸ στουππί ποῦχε μπηῆσει στὸ σιδερένιο κανοῦλι ἐξέταξε με τὸ βλέμμα ὀλοῦθε.

Στὴ ρίζα μιανῆς ἔλης ἐκαθότου ἡ κοπέλλα καὶ οἱ ματιές τους ἀνταμώθηκαν κ' ἐχαμογέλασαν κ' οἱ δύο. Ὁ Γιώργης ἔβαλε τὸ ντουφεκί στὸν ὦμο ἐκίνησε καταπάνου τῆς, κ' ἐνῶ τὴν ἐσίμωνε τῆς ἔκραξε.

«Καλὴ μέρα, Μαρία».

Ἐκείνη τοῦγενεψε με τὰ δάχτυλα.

«Τί κάνεις» τὴν ἐρώτησε σὰν ἦρθε τέλεια σιμά τῆς.

«Μπαλόνω» τοῦ ἀποκρίθηκε, ἀνασηκόνοντας ἀδιάφορα τὲς πλάτες καὶ δείχνοντας του τὰ παλῆα ρούχα ποὺ ἐκρατοῦσε ἀπάνου στ' ἀπλωμένα τῆς πόδια. Καὶ τὸν ἐρώτησε μ' ἓνα γλυκὸ χαμόγελο. Πί ἐβάρσες ;»

«Κίχλας» τῆς ἀπάντησε βάζοντας τὸ χέρι στὴν τσέπη.

«Τόσο πρώμα ἦρθαν ἐφέτος» τοῦπε ἀμὰ εἶνε σπάνιες ἀκόμα.»

«Πάρ'την» τῆς ἀπολογήθηκε ὁ Γιώργης βγάζοντας τὸ πουλί ἀπὸ τὴν τσέπη καὶ κρατῶντας το μπροστὰ στὸ πρόσωπό τῆς ἀπὸ ἓνα ποδάρι.

θᾶχω λόγο νὰ καρκιίμαι πῶς μαζί μου πρωτοπαρουσιάστηκε σὲ δημόσιον !»

Ἄμοιρε τεχνίτη ! ἂ ζοῦσε σήμερις βέβχια καὶ κανένα λόγο δὲ θᾶχε νὰ καρκιηθῆ πῶς μαζί του πρωτοπαρουσιάστηκε σὲ δημόσιον ποιός νὰ μᾶς ἔλεγε ὅμως πῶς ἐμένχ θᾶπόμνε ἡ θλιθερῆ δόξκ τὴν τελεφεταῖα φορά ποὺ ἐκεῖνος παρουσιάστηκε δημόσια νὰ τὸν ἔχω συνοδέψει ἐγώ !

(Στάλλο φύλλο τελιώνει)

ΜΑΝΟΛΗΣ ΚΑΛΟΜΟΙΡΗΣ

ΒΓΗΚΑΝΕ
ΤΟΥ ΨΥΧΑΡΗ
ΡΟΔΑ ΚΑΙ ΜΗΛΑ

ΤΟΜΟΣ Ε'
ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

καὶ πουλιούνται σὲ βιβλιοπωλεῖο «Ἑστία» δρ. 4.

ΠΕΡΙΕΧΑΜΕΝΑ :

Σὰ λάμπει ὁ ἥλιος — Μιὰ κριτικὴ — Ἐνωσῆ θὰ πῆ δύναμη — Τρομοκρατία — Μάθησῆ καὶ λεφετεριά — Ὁ «Συγγραφεὺς» — Ἐπίλογος — Ἐκατὸν πενήντα — Διαγωνισμὸς γιὰ τὴ γλῶσσα 1904 — Ἡ γραμματικὴ τοῦ Ρουτάκη — Λεφετεριά καὶ μάθησῆ — Τὸ ἔθῆ τοῦ Νεεμία — Ἐνα γράμμα — Οἱ παρᾶδες — Διαβάζοντας τὰ Πάτρια — Σκεφοῦλες — Ἡ κλωστίτσα — Ἐνα νόστιμο ἐπιγεῖρημα — Σενισμὸς — Ταχυδρομὸς, ταχυδρομεῖο, πόστα — Ἐνας ἕνας — Τί λέγεται γλῶσσα — Ἀνοιχτὸ γράμμα — Τὰ βιβλία μας καὶ τὰ περιοδικὰ μας — Ὁ ἄντρας καὶ ἡ γυναίκα — Ὁ κ. Η. Krüger — Τὸ φεγγάρι — Ἡ γημία τοῦ λαοῦ — Μαρία Ἐλένη — Καλοσύνη καὶ ἀνάσασμα — Δίγα λόγια — Ὁ Μεσοσάξερης Τριάντα χιλιάδες φράγκα χρυσά — Πρωτοχρονιάτικο — Ἀγάπη — Πέρα πέρα — Ὁ Νουμάς — Γράμμα στὴ Μυριέλλα.

ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ
ΤΟΥ ΒΕΡΓΙΛΙΟΥ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΜΕΝΑ ΑΠΟ ΤΟΝ

Κ. ΘΕΟΤΟΚΗ

καὶ τυπωμένα στὴν Τυβίγγη
ΠΟΥΛΙΟΥΝΤΑΙ ΣΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΟΥ ΝΟΥΜΑ ΚΑΙ
ΣΤΑ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ ἙΣΤΙΑΣ ΚΑΙ ΧΑΤΖΗ-
ΛΟΥΚΑ ΔΡΑΧ. ΜΙΑ

Καὶ γιὰ τοὺς ἀναγνώστες τοῦ Νουμά, στὰ γραφεῖα μας,
Δεφτὰ—50—Δεφτὰ

«Γιὰτί μοῦ τὸ δίνεις» τὸν ἐρώτησε ντροπαλά. «Γιὰτί σ' ἀγκυλάω» τῆς ἀπάντησε «τὸ ξέρεις». Ἡ κόρη ἐσοῦφρωσε τὸ μέτωπο χωρὶς ν' ἀπλώσει τὸ χέρι γιὰ νὰ πάρει τὸ σκοτωμένο πουλί, καὶ τοῦπε;

«Γώρη, τί ἔχω ἐγὼ ἀπὸ τὴν ἀγάπη σου; Τὴν κατηγορία τοῦ κόσμου, καὶ δὲν τὴ βροστάω».

«Ποιὸς τῶμαθε» τὴν ἐρώτησε ἀνήσυχος.

«Δὲν ξέρω» ἀποκρίθηκε πιάνοντας λυπημένη τὴ μπόλια τῆς ἀμὰ τὸ χωριὸ ὄλο μιλεῖ καὶ τώρα δὲν τοῦμάω νὰ διαβῶ ἀπὸ τὸ φόρο καὶ ντρέπομαι τ' ἀδέρφια μου καὶ τοὺς γονεούς μου, καὶ τοὺς φροδῆμαι».

«Παράξενον» εἶπε ὁ Γιώργης μ' ἓνα μορφασμὰ κ' ἐσυλλογίστηκε.

«Ἡ ἄλλη πρέπει νὰ κάνει τὰ ἀνακατῶματα».

«Τὰ φιλιὰ σημάδευουν», τοῦ ἀπολογήθηκε σοβαρά.

«Πῶς ;» τῆς εἶπε γελῶντας.

Μία στιγμὴ δὲν τοῦ ἀποκρίθηκε, κι' ἀπέκει σηκόνοντας τὰ μαῦρα τῆς μάτια καὶ κοιτάζοντας τὸν τοῦπε ἀναστεναζόντας.

«Ἄν εἶσαι τίμιος, πρέπει νὰ με πάρεις, κ' ἔτσι τελιώνει ὅλη ἡ κακολογία κ' ἔτσι δὲν πικραίνον-

Ο "ΝΟΥΜΑΣ,"

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΕΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ ΧΡΟΝΙΑΤΙΚΗ

Γιὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Κρήτη δρ. 10

Γιὰ τὸ Ἑξωτερικὸ δρ. χρ. 12 1/2

Γιὰ τίς ἐπαρχίεσ δεχοῦμαστε καὶ τριμήνεσ δρ. τὴν τριμήνη) συντρομῆσ.

Κανένας δὲ γράφεται συντρομητῆς δὲ στείλει μπροστὰ τὴ συντρομῆ του.

20 λεφτὰ τὸ φύλλο λεφτὰ 20

Τὰ περασμένα φύλλα τοῦ Νουμά πουλιούνται σὲ τὸ γραφεῖο μας στὴ διπλὴ τιμὴ.

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ. Στὰ κιάσκια (Σύνταγμα, Ὁμόνοια Ἑθν. Τράπεζα Ὑπ. Οἰκονομικῶν, Σταθμὸς Τροχιοδρομοῦ (Ἀκαδημία), Βουλᾶ, Σταθμὸς ὑπογείου Σιδηροδρομοῦ (Ὁμόνοια), σὲ κιάσκιο Γ'αννοπούλου (Χαντεῖα), στὰ βιβλιοπωλεῖα Ἑστίασῆ Γ. Κολάρου καὶ Σακέτου (ἀντίκρου στὴ Βουλᾶ).

Στὴν Κέρκυρα, Πάτρα καὶ Βόλο, στὰ Πραχτορεῖα τῶν Ἐφημερίδων, στὸν Πύργο σὲ βιβλιοπωλεῖο τοῦ κ. Κ. Βαρουξῆ.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

Συγκίνησῆ δίχως λόγο—Ἡ Ἠλεκτρικὴ...καὶ δὲ συμμαζεῦεται—Τὸ συλλαλητήριον τῆς Κεριακῆς.

Ἡ ΣΥΓΚΙΝΗΣΗ τοῦ κοσμάκη γιὰ τὰ τραγικὰ ἀποτελέσματα τῆς μονομαχίᾶς Γιωτόπουλου καὶ Τσουκαλά, δείχνει θεοφάνερα πῶς ὁ λαὸς μας εἶναι ἀπολίτιστος καὶ βέβχθος ἀκόμα. Ἄλλου ὅπου ἔχουμε συνειδήσῆ τοῦ καλίτιστου, τὸ γεγονόςτο αὐτὸ θὰ περνοῦσε χωρὶς κανένα σκόλλιο.

Δὺο γαλονάδες μαλλῶσανε γιὰ προσωπικὰ τουσ ζητήματα, γιὰ βρωμοδουλιές καὶ κλεψιές, βρήκανε σὲ μονομαχία κι ὁ ἕνας σκοτώθηκε. Τί ἀπλοῦστερο πράμα ; Κι ὅμως ὁ κοσμάκης εἶχε δὺο μέρες ποὺ μιλοῦσε γιὰ τὴ μονομαχία αὐτή, κ' οἱ κμαρωμένες φημερίδες μας γιομίζανε σελίδες ἀλάκερес με λογιῆς λογιῆς καθέκαστα. Καὶ νὰ συλλογίξεται κανένας πῶς εἶτανε στὴ μέση τόσα καὶ τόσα ζητήματα γιὰ νὰ σύρουνε τὴν προσοχή μας, καὶ πρώτα ἀπ' ὅλα ἡ ἀπεργία τῶν θερμοαστῶν καὶ μηχανικῶν τῶν ἐμπορικῶν μας παραδιῶν, ἐκεῖ ποῦ ἀγωνίζονται με τὸν τίμο ἰδρωτὰ τους νὰ βγάλουνε τόσοι ἀρθροποι τὸ ψωμί τους, καὶ τοὺς τὸ παίρνουνε κι αὐτὸ ἀκόμα ἀπὸ τὸ στόμα τους οἱ διάφοροι ἐκμεταλλεῦτὲς κ' ἐπιτηδέιοι. Κανένας δὲ δίνει σ' αὐτοὺς προσοχή, κ' ἡ κοινωνία περνᾷ μ' ἀδιαφορία τὸ ζήτημα

ταὶ οἱ ἐῖκοί μου».

«Ναι» τῆς ἀπάντησε κουνούντας τὸ κεφάλι σὰ γιὰ νὰ βεβαιώσῃ τὸ λόγο του «θὰ σὲ πάρω».

«Πότε ;»

«Ὅταν στρέξει ὁ πατέρας».

«Θὰ συγκλίνει ;»

«Ἡ μάννα τὲ σείβεται γλήγωρα θὰ τὸ θελήσει κι' ὁ γέροντας».

«Πάρε.» Κ' ἔτσι λέγοντας ἄφησε νὰ πέσει ἡ κίχλα ἀπάνου στὸ σκουτί ποῦ ἡ κερασίδα ἐμπάλωνε.

Κ' ἐμειναν πάλι καμπόση ὦρα κλιλῆτοι σὰ νὰ μὴν εἴξεραν τί ἐπρεπε νὰ κάμουν. Ἐπειτα ἐκοιτῆχτηκαν κ' ἐχαμογέλασαν. Κι' ὁ Γιώργης ἐστηρίχτηκε στὸ ντουφεκί του κ' ἐκάθισσε διπλοπόδι κατὰ γῆς σιμά τῆς.

Ἡ κόρη ἐκοίταξε τότες τριγύρω τῆς. «Θὰ μᾶς ἰδοῦν» τοῦπε χαμογελῶντας «κι' ἀπέκει τί θὰ γίνω;.. Μὰ» ἐπρόσθεσε στοχαστικὴ «ἂ με διώξουν ἀπὸ τὸ σπῆτι μου ἐρχομαι καὶ σὲ βροσκῶ σπῆτι σου!»

«Δὲν εἶδχ κανένανε» τῆς ἀπάντησε κοιτάζοντας τὴν κατὰμματα «πόσῆ ὦρα εἶσαι ἰδῶ;»

«Ἀπὸ τὴν αὐγή, μὰ ψυχὴ δὲν ἀπέραςε».

«Ποιὸς θᾶρθεῖ τῶρα μεσημεριάτικη ;»

τους. 'Η ίδια κοινωνία που λυώνει στα δάκρυα για τ' αποτελέσματα μιας τυχαίας μονομαχίας...

ΤΗΝ ΠΕΡΑΣΜΕΝΗ βδομάδα βγήκε στα φάρα και η αξιοσημείωτη κατάσταση της 'Ηλεκτρικής 'Εταιρίας. Και όμως η 'Εταιρία αυτή έχει μέγαρο, αυτοκίνητα και πλουσιώτατο μισθολόγιο πλουσιώτατου προσωπικού.

'Αν ψάξει κανείς θα βρει στις περισσότερες ανώνυμες εταιρίες μας και Τράπεζες τις ίδιες πληγές. Και τούτο γιατί η Πολιτεία δεν έχει ανοίξει τα μάτια της στις τέτοιες επιχειρήσεις που μαζεύουν με διάφορα φανταχτερά μέσα τα χρήματα του κοσμάκη.

ΤΟ ΣΥΛΛΑΛΗΤΗΡΙΟ της περασμένης Κεριακής επέτανε η πρώτη εργατική συνάντηση για την 'Αθήνα. 'Εδειξε πως ο κόσμος της δουλειάς μπορεί να κάνει πολλά πράγματα άμα ένωθῆ και δουλέψῃ συντηρητικά.

'Εκείνο όμως που θέλουμε να τονίσουμε μεις, είναι η χάρη που πρέπει να χρωστούνε οι εργάτες στον κ. Π. 'Αραβαντινό, που τους μίλησε στη συλλαλητήριό αυτή σε δημοτική γλώσσα κ' έτσι τους έκαμε να νοιώσουν κ' αληθινά και μετά λόγια του, αντίθετα προς όσους ίσχυε σήμερα κατεβήκανε στην εργασία και του μίλησαν με τη γριά καθαρεύουσα.

Ο κ. 'Αραβαντινός είναι φωτισμένος επιστήμονας, και για τούτο πρώτα απ' όλα καταλαβε το σημαντικό το ζήτημα. Σήμερα αποδείχτηκε πως μονάχα ένας άμαθης ή το λιγότερο ήμισυάμαθης που λένε, μπορεί να θμαζή την καθαρεύουσα.

Π. Σ. ΔΕΛΤΑ

ΠΑΙΔΙΚΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ

—ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ (με εικόνες του κ. Ν. Δέτρα).

—Η ΚΑΡΔΙΑ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΑΣ (με εικόνες της Κας Σοφίας Λασκαρίδη).

Τυπωθήκε στη Δόντρα, σε διαλεχτό χαρτί και είναι καλλιτεχνικά δεμένο.

Πουλιέται στο βιβλιοπωλείο της 'Εστίας δρ. 3,50.

'Αλλά προφέροντας τούτα τα λόγια συλλογιστική πως η άλλη θάταν κάπου σιμά, γιατί υπόψιαζε πως τους έπαραμόνευε από ζήλια. Δέ θάταν καλότερα αν έφρουγε αμέσως; Και πάλι, θάταν όμως καλό, κι' αν αυτή τους έβλεπε αντίμα γιατί έτσι θα έτέλεινε μια φορά για πάντα με δαύτην. Και βέβαια πάλι δεν ήταν πως η άλλη θα τους έβλεπε γιατί λοιπόν να φύγει; Και είπε δυνατά.

«Κι' αν μας ίδουν τι πειράζει;»

'Η Μαρία εξανασθήκως τές πλάτες και τον έκοίταζε κατάμματα.

Μά εκείνη η ματιά της έκαμε τὸ αίμα του Γιώργη να βράσει και ν' ανάψει. Χωρίς να τὸ θέλει την άδραξε στην άγκυλιά του και την έφίλησε πρώτα σιγά στο μέτωπο, δυνατώτερα έπειτα στα μάγουλα, και τέλος φλογερά στο λαιμό και στα χείλη σφιγγοντάς της τὸ κεφάλι άπάνω στο πλάτύ του στήθος. Κι' ανάμεσα στα πολλά φιλά της έλεγε:

«Σ' αγαπάω, θάσαι δική μου, φίλιε με και σό!»

Και συνεπαρμένη τώρα κ' εκείνη από τὸ τρυφερό

ΦΥΛΛΑΔΕΣ ΤΟΥ ΓΕΡΟΔΗΜΟΥ*

Ε'

Η ΞΑΝΘΟΜΑΛΛΟΥ ΗΙ Ο ΜΑΥΡΙΑΕΡΟΣ

Περπατούμε ξαρόκαρδοι και συλλογισμένοι μέσα στο μεγάλο τὸ δρόμο που πηγαινόρχουνται χιλιάδες και χιλιάδες. Ο δρόμος είναι γεμάτος, κι ως τόσο θαρρείς πως βρίσκεσαι σε ρημιά.

Κοίταξέ την αυτή την ξανθομαλλού με τὸ φανταχτερό τὸ καπέλλο. Σταματά τ' άμαξάκι της κοντά στην καρτόσα του μαυριδερού αὐτουνού τσελεμπή, που τὴ βλέπει και πάει να τὰ χάσει. Κοντά κοντά τὰ δυὸ τάρμαξα, κι αὐτὸς άκκουμπάει στη θυρίδα και γλυκομιλά, και γλυκομιλά μόνο που δέ σκύβει να τὴ φιλήσει. Γαλλικά θαρρώ της μιλάει. Ποιὸς ξέρει τι δουλειές σκαρώνουνε μεταξύ τους, τί καρδιάς καρδία είναι κ' οι δυὸ τους!

'Ελα μια στιγμή να τους καλοδοῦμε. Τους γνωρίζω και τους δυὸ τώρα. Χίλιες φορές τους είδα. 'Εγὼ γέρασα κι αὐτοὶ λουλουδιζούν άκόμα. Ποτέσ αὐτοὶ δέ γερνούν. Τὸ ίδιο σαν τὰ βοτάνια κόβεις ένα βλαστάρη, τὸ χώνεις στη γῆς, ξαναβλασταίνει, κ' έτσι ζῆ πάντα.

Τὴν ξανθομαλλού σου τὴ φιλενάδα, τσελεμπή μου εὐὸ με τὸ φέσι, σοῦ τὴ χαρίζω. Δέκα πατρίδες έχει άλλαγμένες, κ' εἶν' έτοιμη τώρα να πάρη και τὴ δική σου πατρίδα, αν έχης τέτοιο πράμα κ' εὐὸ. Μπορεί και να τουρκέψη για σένα. 'Η αγάπη της είναι ποτάμι που δέ στερεύει, παρὰ σὰ στερέψη ἢ τσέπη σου. Τὸ χαμογέλιο της είναι λουλούδι που χρειάζεται μαλαματένια βροχή για ν' άνθισῆ. Σὰ να μου κάνης τὸ διπλωμάτη, μὰ θαρρώ πως βρήκες τὸ δάσκαλό σου. Πές μου όμως, τώρα που έφυγε ἢ κοπέλλῃ σου και τὴ βλέπεις από μακριά κι άκόμα χαμογελάς, πές μου για τὸ χατίρι του φίλου μου απ' εδῶ που ἤρθε μαζί μου να δῆ τὴν Πέλη, — πως τὰ περνάς; Τὸ πιστεύεις τάχατες άκόμα πως σώνει να φυλάγης τὸνεμα της Φαναριώτικης φαμελιάς σου και δέν πειράζει να τὸ κολνῶς και μια μέπηχη οὔ-

(*') 'Η άρχῆ στον αριθμὸ 355.

τὸ πάθος της αγάπης, και κατακκόκινη, τὸν έφιλούσε με πόθο μεγάλο, και του έπαρέδινε στα χάρδια ἄλο τὸ κορμί της. Κ' ἦταν τὸση ἢ γλύκα της ὄρας εκείνης που έλησμονούσαν και οι δυὸ τους τὸν κόσμον ἄλο και τὸν καιρὸ που έπερνούσε, και δέν έσκεφτόνταν παρὰ τὴν αγάπην τους.

Μά δέν άπέρασε πολύ. 'Ενας τριβκαμὸς σιμά τους, στα χάρτα, τους εξάφηνσε και τους έτρόμαξε. Ο Γιώργης έστκόθηκε με μίας ὀρθός, κ' ἢ Μαρία άχνη και σκιασμένη έρριξε τὴ μπόλια της μπροστά σὰ νθέλα να τὴ διορθώσει, κ' έκρυψε τὸ πρόσωπό της.

'Ἦταν μια γυναίκα ως εἰκοσιοχτὼ χρονῶν, μεγάλη, ὄραία, παχειά λίγο, με στήθη πολλά, κ' ἦταν ξιπόλητη και ξεμανίκωτη. Τὸ πρόσωπό της ἦταν άχνὸ και συγκερασμένο. 'Εστάθηκε μπροστά της, ὄχι τέλεια σιμά και έβλῆθηκε σαρκαστική να γελάει δυνατὰ ὄσο εἰδυνόταν.

'Ακούοντας ἢ Μαρία έφοδῆθηκε τώρα περισσότερο γιατι υπόψιασε πως με τὰ γέλοια της θάρχονταν κι' άλλοι άνθρώποι, που ίσως με κείνους τάχε προμιλήσει ἢ κακή γυναίκα, εξεκούλωσε τὸ κεφάλι της και είπε του Γιώργη με φωνή τρεμάμενη χωρίς να σηκώσει τὸ βλέμμα.

«Τώρα μας είδαν φανερά, πάρε με στο σπίτι σου.»

«'Εχέ υπομονή» της είπε «ας ίδουμε πρώτα τι θέλει!» Και τὸ πρόσωπό του έσυγνέφιασε.»

'Εκείνη έγελούσε πάντα κι άρχίζε μέσα στα γέλοια της να τους βρίζει θυμωμένη:

«Τὰ μπαίγνια! τὰ σουρτελλα! τὰ χαμένα! ξακρίζονται στους ίσκιους για να φιλιούνται!»

('Ακολουθεῖ)

ρίτσα από πίσω; Πές μου τί λογῆς καταφέρνεις εὐὸ να κρατῶς δυὸ ενάντια πράματα μέσα στην άλαφρή σου καρδούλα; Πές μας, να χαρῆς τὰ μαῦρα σου μάτια, ίπίτε είσαι Ρωμῆς και πότε Τούρκος; Σὰ σε στέλνουνε στην Εδρώπη και κορδώνεσαι μέσα σε ξένα παλάτια, κ' οι ξένοι σε καλοκοιτάζουνε να δοῦν τί λογῆς ὄψη τὴν έχουν οι Τούρκοι, σαν τί φείδι να σε τρώη από μέσα; 'Η να τὸ χαίρεσαι τάχα; Να με συμπαθήσης, που θάρρεψα πως μπορεί να τὸ μισοντρέπεις. 'Εσεις τάχατες καμάρι, κι ὄχι ταπεινώση. Τὴν ταπεινώση τὴν έχουν εκείνοι που τὸ νοιώθουν πως είναι σκληρόδουλα. 'Εσεις αὐτὸ τὸ ψεγάδι τάχατες στολίζι στο μέτωπό σας.

Καημένο μου ανθρωπάκι, τρέχα στην κοῦκλα σου, τὴ ξανθομαλλού τὴν τραγουδίστρα. Πήγαινε να της μιλήσης φραντσέζικα. Σήμερα τὴν έχεις κι αὐριο δέν τὴν έχεις. Τρέχα κατόπι της. Ὢ τὴν εὔρης εκεί που σοῦ είπε. Στο πρώτο τὸ πάτωμα. Περνάει κ' εκείνη, για κατιτίς. Ὢ ταιριάζε. Κ' ἢ άφεντεία της κ' ἢ έξοχότη σου έχετα χαμένο τὸν μπουσουλά σας. 'Εκείνη έχασε μια γυναικῆσια τιμή, εὐὸ μια άντροκία. 'Εκείνη δίνει τὴν αγάπη της σ' έναν ξένον, εὐὸ τὴν ψυχῆ σου σ' ένα Καμίτη. «Τέντζερε γιουβαρλαντή, καπακάνά μπουλουμός». Τρέχα, τρέχα στην άγκυλιά της!

('Ακολουθεῖ)

ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ

ΓΙΑ ΔΥΟ ΕΛΛΗΝΙΔΕΣ ΤΕΧΝΙΤΡΕΣ

Τὴ στιγμή που δεξιά κι άριστερά φωτιὰ γύρω σι' Ὄδεῖο μας, θαρρώ στη θέση του είναι να μιλήσουμε για δυὸ από τὰ καλύτερα και ζωντανότερα επιχειρήματα ὄ π ἔ ρ του Ὄδειου μας: Για τὴν κυρία Ἄβρα Θεοδορόπουλο ἢ (ἄς της κάνουμε πια τὸ χατίρι) κατὰ πὸν λέει τὸ Δελτίο του Ὄδειου για τὴν κυρία Ἄβρα Θεοδοροπούλου και για τὴ δεσποινίδα Σμαράγδα Γεννάδη.

Βρίσκω πως ἢ σημασία τους για τὴν 'Ελληνική τέχνη δέν τοιόσηκε άκόμη άρεκέτ' και τὴ σημασία τους άφτῆ δέ θὰ τὴ βροῦμε τόσο στην απόλυτή τους μουσική σημασία, ὄσο στο γεγονόςὸ πως διὸ τέτοιες τεχνίτριες μορφωθήκανε αποκλειστικά μέσα στην ατμόσφαιρα της Ἀθήνας και του Ὄδειου Ἀθηναῶν.

'Εγὼ τουλάχιστο τὸ βρίσκω πολὺ πὸ τιμητικὸ για τὸ σημερινὸ μας Ὄδεῖο που έβγαλε μια Θεοδορόπουλο, μια Γεννάδη ἢ ένα Χωροφά, παρὰ για τὸ παλιὸ αν έβγαλε λ. χ. ένα Σαμάρα, ένα Γκούζα ἢ έναν Ἀποστόλου. Γιατί, δέ θὰ μὸυ τὸ άρηνηῖ ἔλλπιζω κανείς, με τὴν 'Ελληνική τέχνη δέν έχει κανείς από τους κρείς τελεφταίους περισσότερη οκείση απ' διι έχει ὄ Α ἢ ὄ Β Γάλλος, Ἴταλὸς ἢ Γερμανὸς σινθέτης, φλαουτίστας ἢ τραγουδιστής.

**

'Η Θεοδορόπουλο και πρῶτ' απ' ἄλα τὸ μουσικοκοικτικό της μυαλό κρέμα τὸν δέ μῆς δίνεται να χωροῦμαστε τις κοικτικές της, σπάνιες και πολύτιμες για τὴ Ρωμοσύνη, λίγο πὸ σιχνά.

'Επειτα ἢ μουσική της — τὸ πιάνο της — ὄποιος τὴν άκουσε να παίξη τὴ Μπαλάντα του Γκριγ που μονάχη της ὄ η μ ι ο ὄ γ η σ ε μπορεί να νοιώση τί θὰ πῆ ἀληθινὴ καλλιτεχνική ψυχή κι ανεξάρτητη εχτέλεση. Και δέν ξέρω τίποτις, ἢ μια μέρα δέ μῆς χαρίση και τὴν καθάρια ἔθνηκή εχτέλεση.

Γιατι κι άφτὸ ίσως είναι τὸ σπουδαιότερο για μῆς και τὸ τιμητικότερο για δάφτη: ἢ Θεοδορόπουλο είναι σωστή κι ἀληθινὴ Ἐ λ λ η ν ἰ δ α τ ε χ ν ἰ τ ρ α λαχάρα της κάθε τὸ Ἐλληνικὸ ὄ πόθος της ἢ Ἐλληνική μουσική, τὸ δημοτικὸ τραγούδι.